

DOMOLJUB

Izida vsak četrtak. Cena mu je
6 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in drugo tuje države 6 K.)
— Posamezno številko se prodajajo
po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 5.

V Ljubljani, dne 3. februarja 1916.

Leto XXIX.

Gospodarske novice.

Nič ni čuda, da ljudje v sedanjem času radi gledajo črno, in da si marsikdo dnevne dogodke rajše na slabo kakor na dobro razlaga. Žalostno bi bilo le, ko bi taki ljudje dobili večino med ljudstvom. Navsezadnje je vendarle treba posameznikom in narodom zapuosti in potrpežljive nade, da se bodo črni oblaki vojnega viharja srečno prevlekli in da bo zopet zasijalo solnce miru na redno vsestransko marljivo delo. Nekaj takih drobnih novic, ki so sposobne črnogledost nekoliko oslabiti, podajamo v nastopnih vrstah svojim bralcem:

1. Ogrska vlada se resno pripravlja, da žito, kolikor ga imajo ljudje spravljenega več kot jim ga gre, potegne iz skrivališč in ga porabi za preskrbo svoje in naše državne polovice. Ta teden hodijo vladni pooblaščenici po celi Ogrski; nalogo imajo, najstrožje preiskovati, ali ni kje kaj žitne zaloge skrite. Kjer jo dobe, jo morajo za državo zapleniti. Malo pozno je sicer to, vendar pa boljše enkrat kakor pa nikoli.

2. Letošnja zima je zelo ugodna. Nekateri ljudje so se bali, da bo ponočni mraz škodoval ozimni setvi. Dosedaj pa, hvala Bogu, o kakem večjem oškodovanju ni govora. Pač so semtertja žita redka, toda pozeba jih na splošno ni pobrala. Imamo pa drugo veliko ugodnost od mile zime. Ljudi manjka, zato se bo pa z delom preje začelo. Na Ogrskem upajo, da bodo s spomladanskimi deli koncem februarja že redno lahko pričeli; tudi pri nas je veliko takih pokrajin, kjer se bo tako, ako se vreme posebno ne izpreobrne, moglo delati. To bo že zavoljotega velikoga

pomena, ker se jeseni, kakor se splošno trdi, ena tretjina vsled slabega vremena ni mogla obdelati.

3. Iz Bolgarije in iz Romunije imamo dobiti velike množine žita, zlasti koruze. Splošno so se bali, da bo s prevozom velika težava. Po suhem namreč delajo težave vojne potrebe; vagonov ni niti za zasebni promet in po železnici se more potemtakem le malo izvoziti, po Donavi je pa v tem času vožnja sila nevarna zavoljo ledu. Ta strah je letos prazen. Donava nič ne ledeni in zato je sedaj na nji toliko vožnje, kakor je še nikoli ni bilo ob tem času. Zdaj prihajajo po Donavi v našo državo velike zaloge koruze, ki je bila kupljena že zdavnaj in ki nima z zadnjim nakupom 50.000 vagonov nič posla. Splošno trdijo, da letošnja koruza ni posebno dobra in jo le bolj štejejo za krmo nego za živilo. Seveda tisti, ki tako govorijo, ne poznajo naših razmer. V mnogih krajih naše domovine bi bili ljudje veseli, ko bi vsaj četudi slabše koruze imeli za potrebo. Vojni žitni urad na Dunaju se boji, da ne bi ljudje krmili s koruzo živine in zato načelno daje samo koruzno moko. Ko bi poznal naše razmere, bi vedel, da bi bilo bolj potrebno se bati, da bi ljudje skvarjene koruze, ki je namenjena izključno za krmilo, ne pojedli za živež, namesto da bi jo pokrmili.

4. Iz Bolgarije in Turčije se bo dobilo nekaj surovega blaga, in sicer volne, pavole, kavčuka in nekaj bakra. Težava je samo ta, da blago ne more hitro k nam. Imajo ga namreč v Mali Aziji, kjer ni železnice in tudi ne dobrih cest; zato bo šla ta reč počasi. Toda zanesemo se vendar lahko, da bomo blago dobili. Dosedaj se je tako sklenilo, da bo polovica blaga šla v Nemčijo, polovica pa v našo državo. Naša in nemška država sta nastavili posebne

uradnike v Carigradu in v Sofiji, da bodo nakupili blago in uredili izvoz.

S tem seveda niso še rešena vsa vprašanja, toda vsaj to nam pričajo navedene reči, da se je vendarle nekaj na boljše obrnilo, nego se je poprej pričakovalo. Trdno upamo, da se bo to izkazalo do konca. Ne smejo užugati naše domovine z lakoto in je ne bodo!

Mračne misli.

Vojak iz fronte pripoveduje, da ni mogoče opisati gorja, ki ga povzroča vojska. Doma, pravi, si ne morete misliti, kako je na bojišču. Krog tebe teče kri. Ko stopaš, stopiš tu v lužo krvi, tam čez razmesarjeno in raztrgano truplo. Tu vidiš en ud, drugega tam, tretji je bogvekje. Na ušesa bije krik težko ranjenih; tam se stresajo nakupičena telesa umirajočih, med njimi pa leže mrtvi s široko razprtimi očmi, s strašno belino groze in muk v očeh. Človeku bi srce otrpnilo, če gleda dalj časa to neizmerno gorje.

Radi verjamemo vrlemu vojaku, a naj verjame tudi on nam, da gledamo tudi mi za fronto nepopisno gorje! Ne vemo, če ne bi morali skoraj vzkljkniti: blaženi vi na bojišču! Trpljenje je pri vas, a to je blagoslovljeno trpljenje. Vi trpite za domovino, za svoje drage, da bi njim priborili lepše in srečnejše dni. V vaših srcih je ljubezen do Boga, do cesarja, Avstrije, naše zemlje, domače družine. Če vam je prisojena smrt, s to ljubeznijo v duši ni težko umreti. Saj je nad vami dobri Bog, ki je gledal vaše trpljenje in vse trpljenje je bilo le očiščevanje slabosti in napak, da bi bili čisti in bogati zasluženja kmalu, kmalu deležni presrečnega in večnega

blaženstva. Oj blaženi vi, kar vas spi, rešenih težav in bojov, v božji ljubezni po bojnih poljanah! In blaženi vi, ki gledate samo tako smrt za Boga in domovino!

A mi za fronto z grozo gledamo, kako hodi po cestah, hramih in kotih črna smrt, hujša kot je bila črna smrt, ki je v starih časih pomorila po cele vasi. Zakaj ta smrt ni za čas, ampak za večnost, ne za nebesa, ampak za pekel. Ni kuga, ki bi umorila samo telesno življenje, ampak kuga, ki mori duše, duše...

Vedno splošnejša je tožba, da sega grda nečistost iz mest dalje in dalje tudi na deželo, v vasi. Kakor kuga da gre za vojsko.

Hrvaški duhovnik, ki je prišel iz fronte se je zgrozil, ko je prišel na Hrvaško. Zgrozil se je, ko je gledal po mestih in vaseh, kako lehkomišelnost so mnoga dekleta, a kar zagnusilo se mu je, ko je videl v nečistem blatu celo zakonske žene. Tako, je vzkliknil, tako vi plačujete ljubezen in zvestobo mož in ženinov na bojišču! Oni za vas krvave in prenašajo muke in trpljenja, ve pa prodajate zvestobo in ljubezen v lehkomišelnem veseljaštvu in grdem prostajstvu! Ali ni, da bi oče, mož, brat, zaročenec ponoreli, če bi izvedeli vse to? Le Bog in sv. vera jim more dati moči, da prenese še to. A četudi zdravi in živi, so bolj nesrečni, kakor oni, ki so padli, ki vsaj ne vedo za to žalostno sramoto! To bo nas uničilo, ne pa vojska! Je zaklical duhovnik razžalosten.

In pri nas?

Bog ne daj, da bi kaj takega mislili o naših krščanskih materah, o naših poštenih dekletih, o veliki večini naših žena in deklet! Predobro poznamo njih globoko vernost, junaško stanovitnost in neomadežano življenje, pa tisto nežno ljubezen do prečiste Device, ki je sladka dediščina našega ljudstva. Naš up in naša tolažba so pa še posebej, kadar razmišljamo o prihodnosti našega naroda, naše Marijine družbe. V te se taka kuga ne more razlezati.

Vendar si pa ne moremo mašiti oči in ušes. Tudi pri nas je segla lehkomišelnost že iz mest na deželo. Slišijo se prežalostne reči, tako da vsega skoraj ne moremo verjeti.

Ce je to resnično, potem gorje nam!

Ali kaj pomislijo taki lehkomišelnosti ljudje, koliko neizmerno gorja je nam provzročilo že nesrečno žganje! Razbilo je toliko domov, ubilo toliko družin, zastupilo rod, otopilo marsikako nekdanjo tako brihtno glavico naše mladine. Če bi se naselila med naše ljudstvo še grda nečistost, potem bi morali res skoraj obupati nad prihodnostjo našega naroda.

Ne govorimo o grehu, ki je gotovo največje hudo. Mislimo tu le na vse razdejaje, ki je bo provzročila ta kuga po družinah našega ljudstva. S to kugo se v vojski navadno vlačijo grde bolezni. Tedaj se pa res uresničuje, da kaznuje Bog nekatere pregrehe do četrtega kolena. Te grde bolezni prehajajo na nedolžne otroke in tako morajo nositi ti

breme pregrehe svojih staršev. A od njih zopet lahko preidejo na mladi rod in tako se širi prokletstvo dalje in dalje.

A s temi boleznimi se bo širila tudi bebost in razne duševne bolezni. Dunajski vseučiliški profesor dr. Aleksander Pilč je dejal, da se bodo še le čez deset do dvanajst let pokazale žalostne posledice takega življenja. Tisti, ki se bodo v tej vojski okužili, bodo tačas zapadli v najstrašnejšo bebost, ki se družijo s to kugo.

Ali ni ob teh žalostnih časih dolžnost vseh dobrih, da podvoje in potroje svoj trud za poštenje našega ljudstva? Dolžnost mater, da skrbno pazijo na svoje hčere? Dolžnost deklet, da izkazujejo svoje lepo junaštvo v boju zoper vse zalezovanje? Dolžnost županov, da čuječ skrbe za red po občinah in vaseh, da preprečijo vsako javno pohujšanje, in kolikor morejo, obvarujejo občino čisto in pošteno? Kar je vlačugarstva, naj ga v dogovoru z glavarstvi kar najbrezobzirneje zatro. Če se kje pokaže bolezen, naj take ljudi brez usmiljenja odtirajo v bolnišnico. Če se s tem odkrije njih sramota, naj jo nosijo, saj drugega niso vredni, ki niso imeli ne spoštovanja do samih sebe, ne spoštovanja do našega ljudstva!

Seveda je pa ta klic tudi za vojake, može in fante, ki so za fronto. Naj bi oni, ki so se proslavili z zmagami nad sovražniki, izvojevali še najlepšo zmago nad samim seboj. Če oni po pravici pričakujejo, da bodo njih domači, njih žene, hčere in sestre, neomadežane, pričakujejo pa tudi le te z isto pravico, da se vrnejo neomadežani tudi oni. Marsikako odpoved zahteva vojska od vseh, ni lepše, ni srečnejše kakor bo ta odpoved. Saj gre za čestost, poštenje in zdravje vsega našega ljudstva. Če kateremu narodu, mora biti našemu majhnemu narodu pravno poštenje in zdravje tako, tako drago!

Nekdo je rekel, da ga obhajajo mračne misli, ko gleda po naši domovini. Pokažimo in dokažimo, da take misli niso upravičene. Če se kje pokaže kuga, zastopijo straže meje, da je ne more nihče zanesti dalje. Tako stojmo na straži, da se v našo deželo in med naše ljudstvo ne bo naselila najgrša kuga, ki hodi za vojskami, kuga grde nečistosti!

Pregled po svetu.

V državnem zboru ogrskem se mnogo razpravlja o nagodbi in o gospodarskem zblizanju z Nemčijo. Poudarjalo se je, da se niti o kvoti niti o nagodbi z Avstrijo ne da govoriti in sklepati za daljšo dobo, dokler niso določene zemljepisne meje, ki jih bo dobila monarhija. — Tudi so se čuli glasovi proti carinski uniji z Nemčijo. Poslanec Batthyány je rekel med drugim: »Kdo bo pa imel vodilno vlogo, če se sklene carinsko združenje? Ali ne gospodarsko in politično močnejši? — In to je nedvomno Nemčija.« Govornik je mne-

nja, da naj bi se sklenila trgovinska pogodba za kratko dobo na podlagi načela »do ut des« — dam, kolikor daš.

Grški kralj Konstantin se močno trudi, da bi obdržal Grčijo v nevtralnem stališču. Angleži seveda na vso moč pritiskajo, da bi jo pritegnili na svojo stran. — Venizelos, ki biva v Solunu, je obtožen zaradi veleizdaje.

Črnogorska vlada v Lyonu na Francoskem. Črnogorski kralj je obiskal Rim, odtod se je pa podal v Lyon. Dolej še ni ne on, ne njegova vlada umaknila prošnje za mir. Ne ve se, kaj misli sedaj Nikolaj. — Tudi kraljica Milena in dve hčeri Ksenija in Vera so došle popolnoma nepričakovano v dvornem vlaku italijanskega kralja v Lyon. — Princ Mirko s tremi člani vlade je ostal v Crngori. Listi živahno razpravljajo, zakaj se je kralj podal na Francosko. Srbska vlada se nahaja na otoku Krk, črnogorska pa v Franciji, — to kaže, da ne marata skupno voziti.

V avstrijskih rokah se nahaja sedaj vsa dežela kralja Nikolaja in oni del Albanije, ki jo je zasedel med sedanjim vojsko. Ker se je kralj umaknil, je izgubil tudi pravico do ugodnosti, ki bi je bil deležen po medsebojnem dogovoru parlamentarjev.

Sodba romunskega politika Peira Karpa o miru: »Upam, da bodo zavezniki kmalu pregnali nepovabljene goste z Grške. Tudi v Albaniji akcija napreduje, a ne pomenja še miru. Mir še le pride, ko bo sovražnik zaboden v srce. Nekaj takega bi bil uspešen napad na Egipt.«

Romunija je najela 10 milijonov funtov šterlingov na Angleškem. Za varščino bo služilo 80.000 vagonov pšenice, ki jo bo treba dati 17. aprila. Romunija ima še 400.000 vagonov žita.

Ententa — med seboj. Ruski listi beležijo novico, da sta Anglija in Japonska sklenili tajno pogodbo, po kateri bi Japonci napadli Rusijo v Mandžuriji, če bi sklenila Rusija poseben mir.

Vojna dolžnost na Angleškem. Poslanska zbornica je sprejela vojaško službeno dolžnost v 3. branju s 338 glasovi; 36 je bilo nasprotnih glasov. — V Londonu so bile demonstracije za mir. Nastopiti so morali vojaki.

Svetovni kongres. Sredi marca se skliče v Madrid kongres zastopnikov vseh nevtralnih držav, ki jih je z ameriškimi vred 31. Posvetovati se hočejo, predvsem o načinu, kako naj se štiti gospodarske, politične in finančne koristi nevtralnih držav, ko se konča vojska. Povabljene so tudi vojskujoče države, a s pristavkom, da se razpravne smejo udeleževati.

Premislili so se. Konzule, ki so jih bili Angleži v Solunu aretirali in odvedli, so sedaj zopet vse izpustili. Pritisnila je severoameriška vlada. — Seveda svoj namen je ententa dosegla, da namreč sama gospodari v Solunu, ne da bi jo mogel kdo nadzirati.

Romunski ministrski predsednik Peter Karp je bil te dni na Dunaju. Karp je prijatelj kraljev. Iz tega je razvidno, da je med Romunijo in Avstrijo dobro

soglasje. Nedavno se je pa čulo, da se nameravata v Romuniji združiti obe opozicijski stranki.

Svetovna vojska.

Pri Oslavju ujetih 1197 Italijanov, med njimi 45 častnikov. — Naši letalci obstreljevali sovražnikova skladišča v Ali in Borgu. — Črnagora skoraj razorožena. — Kralj Nikita pobegnil v Lyon. — Naše zavezne čete pred Dračem in Valono. — Valona drugi Solun. — Leš in Sv. Ivan Meduanski zasedena. — Ruska ofenziva skrhana. — Topovski boji na severovzhodni fronti. — Zračni boji na francoskem. Metz in Nancy — obstreljevana. — Letalni napad na Dover. — Zeppelin nad Parizom. — Boji pri Erzerumu na kavkaški fronti. — Ententa zasedla Karaburnu — blizu Soluna.

VOJSKA Z ITALIJO.

Novi boji na Primorskem. V dneh 24. in 25. jan. so se hudo topli tam pri Oslavju. Izid je bil za naše ugoden, kajti zasedli so del italijanskih jarkov ter ujeli 1197 Lahonov, med njimi 45 častnikov. Močnejši spopadi so bili tudi ob gori Sv. Mihaela, vzhodno od Tržiča in drugod ob soški fronti. — Naši letalci so bombardirali skladišča sovražnikov v Borgu in v Ali. — 26. jan. je bojevanje pri Oslavju prenehalo; od sovražnikove strani je pribežalo v naše vrste še 50 mož.

Razpoloženje v Italiji. Kdor pride iz Italije, ve le poročati o odločni želji po miru. Ni je skoraj družine, v kateri ne bi vojna povzročila stiske in lakote. Če bi časopisje, po naročilu vlade in plačano od entente, duhov vedno ne netilo z novimi lažmi, bi želja po miru dobila najbrže že bolj določne oblike, čeprav je vsled strahovite notranje strahovlade ljudska nevoľja zadušena. Vojaki, ki se vračajo s fronte, besnijo nad lažmi časopisja in pravijo, da je vojna na bojišču nekaj drugega, kakor pa zadaj za fronto od d'Annunzia slavljena »zmagovita« vojska. Vojaki niso hoteli nazaj na fronto. Pripetilo se je baje, da so jih s silo morali gnati v strelske järke. Pravijo tudi, da je Italija postala žrtev Angleške, ki jo na vrh vsega še izse-sava do konca.

Nekaj le prizna — tudi Cadorna. O laškem porazu pri Oslavju pravi: »Na višinah zahodno od Gorice so zvečer 24. januarja pod varstvom goste megle napadle velike sovražne sile pri Oslavju. Vsled premoči sovražnih bojnih sil so se nekateri naši (laški) oddelki prve črte umaknili v järke druge črte, da ne bi jih pogazili.« (Koliko je Lah izgubil — pa ne pove.)

ČRNAGORA.

Razoroženje se nadaljuje brez velikih težav. Pooblaščenca črnogorske vlade so dne 25. januarja podpisali dogovore o oddaji orožja. Črnagora je sedaj premagana. Z osvojitvijo Skadra je odprt vhod v Albanijo, Črnagora je pa odrezana od sveta. Naši sedaj utrjujejo pridobljeno ozemlje, popravljajo in delajo ceste, da jih zvežejo z zaledjem.

Vdal se je tudi general Vukotić v Danilovem gradu; z njim vred sta se predstavila avstrijskemu poveljstvu še dva druga generala.

Kralj Nikolaj v Lyonu na francoskem. Nikita je prišel v Lyon dne 25. jan. Pripel si je vse redove, kar je radovednemu prebivalstvu močno ugajalo. Z njim sta došla tudi princa Danilo in Peter, več ministrov in vojakov. Princ Danilo pa ne mara ostati pri svojem očetu, marveč se je odpeljal s svojo ženo na Cap St. Martin.

Popolnoma mirno je sedaj po vsi Črnigori in tudi v prostoru pri Skadru. Večinoma je črnogorska armada že razorože-

Pašić kliče na pomoč. Srbski ministriški predsednik, ki se nahaja na otoku Krfu, je pozval Francoze, naj hitro pomagajo, ker blodi po Albaniji še 120.000 Srbov; če jih prežive in oborože, bi se še dobro branili.

Pred Valono in Dračem. Dobro znamenje je, da so naše čete zasedle Leš in da stoje 60 km od Drača. Bolgari, ki so zasedli strateško važno mesto Berat, so že prišli do 15 km od Drača in 8 km do prednjih utrdb Valone. Pričakuje se, da bodo Lahi Valono branili. Od Leša, ki leži blizu izliva reke Drina, ne bo lahko prodirati, ker je svet deloma močvirnat, deloma gorat.

Avstrijski vojaki pri Sv. Ivanu Meduanskem. Naše čete so zasedle morskostojanko pri Sv. Ivanu Meduanskem. Zaplenile so dva topova, zelo veliko topniškega streliva ter znatne množine kave in žita.

PRED SOLUNOM.

Sem od Soluna ni veliko poš. Smo najbrž pred viharjem. Kdo ve, kdaj iz-

Srbska baterija po obstreljevanju.

na. Prebivalstvo je povsod mirno in ubogljivo.

Zakaj se je Črnagora vdala? To vprašanje razvozljavajo sedaj časopisi na dolgo in široko. Vzrok je pa čisto enostaven: Zmanjkalo je streljiva in živeža. To resnico je potrdil tudi črnogorski ministriški predsednik Mijušković.

ALBANIJA.

Italijani se umikajo. Francoski časopisi so že sredi preteklega tedna objavljali, da se umaknejo vse italijanske čete iz Albanije. Iz Drača so jo Lahi že popihali; ne ve se, kaj bo z Valono, ker niso mogli spraviti tja toliko čet, da bi se mogli braniti.

Srbska armada v Albaniji. Sodijo, da je v Albaniji še okrog sto tisoč srbskih vojakov in 3500 častnikov. Ta ostanek srbske armade premore baje še 50.000 pušk in 170 strojníc; artiljerija je popolnoma izgubljena. Velik del tega moštva so pa zadnji čas prepeljali v Solun, deloma pa na Krf.

bruhne? — Ondotne razmere je označil francoski list »Temps« tako-le: »Naša solunska postojanka je nezavzetna, istotako bržčas tudi italijanska pri Valoni. Toda če bomo mi tako dolgo čakali, da bodo zbrali sovražniki pred Solunom vse svoje moči, dogradili železnice in ceste, da spravijo pred Solun svoje težke topove in dovolj municije, potem bo ogrožen tudi Solun in se ne bo moglo reči, da ga ni mogoče zavzeti.

Najboljše sredstvo, da se napravi temu stanju konec, bi bilo, da zbereta Anglija in Francija pred Solunom vse svoje moči ter začneta z ofenzivo proti črti Bitolj—Dojran, dokler še te črte niso utrdile avstrijske, bolgarske in turške čete.

Napad na Solun? »Temps« poroča: Vsi znaki kažejo, da so zavezniški (Avstrija, Nemčija, Bolgarija) že začeli ofenzivo na črti Bitolj—Dojran. — Govori se, da je ententno brodovje Dedegač popolnoma razrušilo.

Ententa zasedla Karaburnu. Francozi in Angleži so zasedli dne 29. jan. s pod-

poro italijanske križarke »Piemonte« in ruske križarke »Askold« trdnjavo Karaburnu, ki nadvladuje vhod v solunski zaliv. Grški poveljnik je ugovarjal. Prebivalci okoliša so se odstranili. Posadka na polotoku se ni branila, ampak se je umaknila. Solunski poveljnik je naznanil to protipostavno akcijo grški vladi šele potem, ko je bilo delo že izvršeno; opravičuje se, da je moral to storiti, ker sicer ne bi mogel uspešno voditi pomorske straže pred Solunom.

VOJSKA Z RUSI.

Srditost prvotne ofenzive se je skrhalala. Dne 24. januarja so ruski topovi sicer še delovali, a ni več prvotne ljutosti. So se preveč opekli. Tudi nemško poročilo tega dne pravi, da so nemške čete izlahka odbile ruske napade na raznih mestih.

Okuženo ozračje. Na celi črti ruske zlomljene ofenzive v daljavi 50 km se je širil zadnji čas neplodnih napadov silovit smrad, ker Rusi dolgo časa niso pokopali tisočev svojih mrtvih vojakov. Slednjic so napravili velike skupne grobove; ranjence so pa spravili v Chotin in Novosielce.

Kaj sedaj? Petrograjski vojaški krogi izjavljajo, da avstrijske bojne črte ni mogoče prodreti. Vprašujejo, če še kaže, da nadaljujejo napad, ki je stal zopet strašne žrtve in so v prvem naskoku porabili elitne čete, kolikor so jih še imeli. Baje sili Rusija, naj se skliče nov vojni svet, ki naj izjavi, da je izpolnila ruska ofenziva svojo nalogo, vsled česar lahko preneha. Z druge strani se pa širi govorica, da name-rava Rusija napadati z vsemi svojimi silami še dalje.

7000 Rusov je bilo ujetih ob zadnjih bojih okoli Toporovca in Rarance. Vmes se nahajata tudi dva generala.

Uspeh srednjegališkega 10. pešpolka. 28. januarja zjutraj je oddelek tega polka napadel nenadoma rusko postojanko pri Toporovcu in jo v vročem metežu osvojil. Velik del posadke je bil ujet.

Rusko topništvo je pretečeno soboto delovalo na vseh delih severovzhodne bojne črte. Streljanje je bilo deloma močnejše; oglašali so se tudi najtežji topovi. Hujši napadi so bili ob mostni utrdbi blizu Uzioczka; uspeli pa niso.

Sovražnikovo letalno brodovje se je pojavilo dne 29. jan. nad bojno črto ob Stripi. Naši topovi so uničili od 11 ruskih letal — dvoje; tri letala so bila prisiljena, da so se izkrčala za sovražnimi črtami.

VOJNA S FRANCOZI IN ANGLEŽI.

Na Flanderskem je nemško topništvo krepko obstreljevalo sovražne postojanke. — V Nieuportu so Nemci razstrelili s topovskim ognjem stolno cerkev in Templerski stolp, ker je sovražnik iz teh mest lahko daleč okrog opazoval.

Povračilo za Metz. Nemško letalno brodovje je napadlo vojaške zgradbe pri Nancy-u ter tamošnje letalno pristanišče in tvornice v Baccaratu.

Širokoustneži. Francozi naznanjajo med svet, da je bil promet na ondodnih železnicah od 25. jan. do 1. febr. ustavljen, ker so prepeljali 100.000 angleških vojakov iz Calaisa v Marseille.

Letalni napad na Dover (angleško pristanišče) je napravil veliko zmedo in paniko med ondodnim prebivalstvom. Ena bomba je padla v neko skladišče, kjer so se nahajale mine. Eksplozija je nastala šele čez 15 minut. Ubitih je bilo 39 oseb. Daleč okrog je vse opustošeno, porušenih 5 železniških voz z živežem, več manjših hiš podrtih.

Nevtralnost Amerike. Kanadski mornariški minister je izjavil, da vozi redno 40 ladij strelivo iz Kanade na Angleško.

Obstreljevanje mest. Nemci so na večkratno obstreljevanje raznih krajev za bojno črto odgovorili s tem, da so spustili zračno brodovje nad Reims. — Francozi so nasprotno bombardirali odprto mesto Freiburg.

Osvojena postojanka. Nemci so si blizu Neuville južno od Somme priborili postojanko, ki je 3500 m dolga in 1000 m široka. Plen: 17 častnikov in 1270 mož, med njimi nekaj Angležev. Protinapad iz francoske strani je bil z lahkoto odbit. Tudi na dveh drugih postojankah so nemške čete zmagonosno prodrle v kritja Francozov ter dovedle večje število ujetnikov.

Zeppelinovec nad Parizom. V soboto zvečer ob 11. je ob gosti megli priletel nad Pariz neki Zeppelinov zrakoplov, ki je metal bombe. Iz Pariza se poroča, da je mrtvih 19 oseb, ena hiša zrušena; škoda na blagu je velika. Lov na zrakoplov je bil brezuspešen. Do ene ponoči je bilo v Parizu popolnoma temno.

TURČIJA NA KAVKAZU.

Pri Erzerumu se bije huda bitka. Čete, ki so postale proste na Dardanelah, so poslali Turki na kavkaško bojišče. Če pridejo tje pravčasno, se turški sili ni bati pred rusko premočjo, dasi je položaj zdaj resen. Rusi dobé vsak dan novih vojakov. — Turške čete so si pomagale na ta način, da so si postavile novo središče 10 km vzhodno od Erzeruma. Rusi pišejo o nerednem begu, kar je seveda pretirano.

Turki le še 50 km pred Perzijskim zalivom.

Atene. Turška armada tvori močno fronto med rekama Tigris in Evfrat. Njeno južno krilo grozi že Korni. Če tu prodro Turki angleško bojno črto, grozi armadi generala Townshena katastrofa, ker bi se ji onemogočilo umikanje v Perzijski zaliv. Turki, poveljuje jim Goltz paša, so od Perzijskega zaliva le še 50 km.

NA MORJU.

Delo podmornikov. Neki nemški podmorski čoln je uničil dne 18. t. m. v Sredozemskem morju angleški oboroženi transportni parnik »Marere«, 23. t. m. pa v Solunskem zalivu nek angleški transportni parnik, ki je vozil čete. Nek podmorski čoln je ustavil dne 17. t. m. ob 10. uri dopolne 150 pomorskih milj vzhodno od Malte nek parnik z nizozemsko zastavo z napisom »Melanie«. Parnik je dal znamenje: »Ustavil sem se« in je odposlal čoln. Ko se je približal nato podmorski čoln parniku, da pregleda ladjine papirje, so pričeli s parnika, ki je vozil z nizozemsko zastavo, z več topovi in s strojnimi živahnostmi streljati in ga potopili. Podmorski čoln se je umaknil napadu le s tem, da se je hitro potopil.

Tedenske novice.

Preskrba z živili. Zadnji teden sta deželni glavar goriški msgr. Faidutti in namestnik kranjskega dež. glavarja msgr. dr. Lampe posredovala pri merodajnih ministrih na Dunaju, da bi se za preskrbo z živili in krmili za te dve deželi v okviru vojnižnega prometnega zavoda kaj več storilo. Dr. Lampe je opozarjal na vojne dajatve kranjske dežele, ki je vsled njih prisiljena stanje živine skrciti, in na prehrano s kruhom, ki je pomanjkljiva ne le v mestih, marveč tudi v mnogih občinah po deželi. Kranjska dežela nosi kot najbližja za soško fronto velika bremena, ki naj se ji olajšajo, da ne bo preveč prizadeta. — Minister Hohenlohe je dobrohotno vpošteval težkoče ter obljubil, da bo dal vojnižnemu prometnemu zavodu primerna na vodila, da se še posebej ozira na potrebe kranjske dežele. — Pri vojnižno-prometnem zavodu se je še posebej zagotovilo, da se bo za Kranjsko oddala koruza.

»Bogoljubovim« p. n. naročnikom! Vse one naročnike, kateri za letos ne mislijo obnoviti naročnine na »Bogoljuba«, pa doposlane jim prve številke doslej še niso vrnili, uprava »Bogoljuba« nujno prosi, da ji vrnejo nerabljeno prvo številko. Istotako naj jo vrnejo vsi, ki so jo prejeli doslej na svoje ime, letos so se pa oglasili pri svojem poverjeniku in jo tudi tam dobili. Vsak torej, ki ima kak prvi zvezek odveč, naj ga nemudoma vrne, ker bi radi z njim postregli mnogim novim naročnikom, ki se gotovo še priglasijo.

Naš cesar je kljub 18mesečnemu naporemu delu ob sedanji vojski izredno čil in čvrst. Privoščni si še manj počitka kot poprej. Vse dogodke v sedanji borbi točno zasleduje. V Senbrunu se nahaja sedaj nadvojvodinja Cita s svojimi otroki in Marija Valerija z družino.

Za peke in stranke. C. kr. deželna vlada je za Ljubljano izjemoma dovolila, da smejo peki zopet peči kruh iz testa, ki jim ga prinašajo zasebne stranke.

Dar goriškim pribežnikom. »Kato-liško tiskovno društvo« v Ljubljani je darovalo 1000 K na korist goriškim beguncem v hvaležni spomin na umrlega poslanca Fran. Povšeta, ki je svoj čas služboval na Goriškem ter osobito kot poslanec pridno sodeloval pri naših listih »Slovenec« in »Domoljub«.

Novo žrtve v Gorici. V noči od 25. do 26. januarja, kakor tudi naslednjo noč se je čulo močno grmenje topov. Dne 26. januarja popoldne so letele v mesto granate in šrapneli. Na korzu je izgubilo življenje pet mladih ljudi. Blizu južnega kolodvora je kosček šrapnela ubil 15 letnega mladeniča.

Frančiškansko cerkev na Kostanjevici pri Gorici je 25. jan. ponoči zadela italijanska granata. Razbila je stroho in eksplodirala na koro.

Razlika. Včasih smo zavidali Goričanom, ko smo ob hudi zimi in visokem snegu čuli, da je bila solnčna Gorica brez snega. Letos je spremila Goričana mila zima tudi k nam. Ko se pri nas

čudimo, da nam je januar tako prizanesel, pa čujemo, da imajo na Zgor. Štajerskem hud mraz in še vedno dobro pod snežne odeje.

Svalčic ni več. Nekateri so si naložili sedaj neprostovoljni tobakov post, ki bo imel to koristno posledico, da se bodo tega športa sploh odvadili.

Zločin. Nedavno se je vračal Andrej Dolenc, doma na Bukovšici, iz Besnice pod Sv. Joštom proti domu. Ob desetih ponoči je nekdo iz grmovja nanj ustrelil in ga ranil na obeh nogah. Zločinca iščejo.

Potres na Sedmograškem. Iz mnogih krajev na Sedmograškem poročajo o močnem potresu. V Sibinju (Hermannstadt) ob romunski meji je trajalo tresenje eno minuto. Ljudje, ki so bežali na ulico, so bili deloma močno ranjeni od strešne opeke, ki je padala na tla. — Isti čas so bili hudi potresi v ozemlju Male Azije.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4^{3/4}% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Pomoč ujetnikom. Precej avstrijskih vojakov, ki so se nahajali v srbskem ujetništvu, je še raztresenih po Srbiji. Nedavno je došla v Skoplje avstrijska ekspedicijska s posebnim vlakom, da zbere in reši zaostalo moštvo. Vlak je pripeljal živih, zdravih in drugih potrebnih. Ko jih ozdravijo in okrepe, jih bo vlak pripeljal v Avstrijo.

Število beguncev, ki so morali zapustiti dom radi vojske z Italijo, je domalega 200.000. Do 130.000 jih uživa državno podporo; so torej v državni oskrbi. Brez državne podpore jih živi na Kranjskem do 40.000. Slovenskih in hrvatskih beguncev je nekako 25.000. Naseljeni so: Na Češkem — 19.000 (Slovencev 954); na Moravskem — 30.000 (Slovencev 3900, Hrvatov 4250); na Nižje-Avstrijskem — 33.000 (Slovencev 6000, Hrvatov 10.000); na Gor. Avstrijskem — 18.000; na Štajerskem — 22.000.

V Belgrad se vrača čedalje več prejšnjih stanovnikov. Med prebivalstvom je

sedaj seveda veliko revežev, ker že 18 mesecev počiva skoraj vse delo. Državno podporo v blagu ali denarju dobiva 7000 oseb.

Ponarejene dvекronske bankovce so zasledili na hrvatsko-štajerski meji. Razločujejo se pa prav lahko od pravih.

V angleških krempljih. Italijani nimajo premoga; dobivajo ga iz Anglije, a ga drago plačujejo. Tona (1000 kg) premoga je stala v Italiji v mirnih časih 42 lir, danes stane pa 205 lir.

Žvepleni rudniki v Siciliji — zaprti. »Times« poročajo iz Rima, da so prenehali z delom v ondrotnih žvepljenih jamah, ker je pridobivanje žvepla zaradi visokih cen premoga — predrago. Cena se je zopet zvišala na 8 funtov šterlingov pri toni. Okoli 100.000 delavcev je brez dela. Najbrž jih potrobuje Italija za vojsko.

Veliko opustošenje je povzročila v noči od 13. na 14. januarja nenavadno visoka morská plima (naraščanje in dviganje morja) na holandski obali. Morje je uničilo 10 hektarov rodovitne zemlje. Veliko so trpeli ribiči, ki so jim ladje pokončane. Tudi več ljudi je utonilo. Odkar pomnijo ljudje, ši ni bilo take plime. Ob Zuydrskem jezeru je morje prodrlo tudi umetne jezove, ter preplavilo zadaj ležeče nižave.

General Kusmanek, slavni branitelj Przemysla, se nahaja v taborišču ujetnikov v Čiti. Ondi je še 270 drugih avstrijskih častnikov, ki so nastanjeni v velikih paviljonih. Rusi ravnaajo z generalom s primerno obzirnostjo, tudi ruski vojaki ga pozdravljajo. Drugače pa nikamor ne zahaja razen na sprehod iz zdravstvenih ozirrov.

Junaki s »Zenta«. Del posadke z bojne ladje »Zenta« se je pripeljal, oproščen čornogorskega ujetništva, 24. jan. v Pulj. Sprejem je bil presrčen in dostojen vrlim junakom.

Vojni ujetniki v Avstriji. Vseh ujetnikov v Avstriji je čez en milijon. Zadostna preskrba teh ljudi ni majhno delo. V preteklem letu so jih porabili pri oskrbovanju kmetijskega in industrijskega dela okrog 400.000.

200 severnih jelenov. 20. jan. so pripeljali na Dunaj 200 zaklanih severnih jelenov. Skoraj po vseh hotelih in gostilnah so ponujali to posebnost, ki bo nov spomin na sedanjo vojsko.

»Žeganje« na fronti. 14. jan. je blagoslovil celovski knezoškof dr. Adam Heffer lično kapelico Matere božje, ki so jo postavili solnograški prostovoljni strelci v spomin padlim tovarišem. Kapela je lična lesena zgradba s precejšnjo klonico v ospredju. V notranjščini se nahajajo na obeh straneh oltarja imena padlih junakov in dnevi smrti. Vse je bilo lepo okrašeno. Tudi cvetja ni manjkalo; za lončke so pa služili oboji granat in šrapnelov, ki so jih »dobavili« Italijani. Slovesnemu blagoslovu so prisostvovali tudi vojaški poveljniki.

Kralj Peter je sklenil, da se naseli v južni Franciji. Izbral si je solnčno mesto Aitt, ki ima okrog 30.000 prebivalcev. Stanoval bo v škofijski palači. (Pripomniti je, da se je po francoski ločitveni postavi cerkvenih poslopij —

polastila vlada, ki jih porablja sedaj v svoje namene.)

Strašen vrtinec. Nedavno je zadržal v okolišu Monakova na Bavarskem silovit vihar vrtinec, ki je hrumul samo poldrugo minuto, pa je napravil na milijone škode: odkril hiše, zruval in polomil obilo drevja v obsegu 18 km. ter pokončal žične napeljave.

200 bomb so vrgli nedavno francoski letalci na Bitolj. Omenili smo že, da ni bilo brez izdatne škode v mestu.

En milijon invalidov na Francoskem. Francoski vojni minister je v budgetni komisiji francoske zbornice povedal, da znaša število invalidov v francoski armadi en milijon. Števila padlih ni hotel izdati; rekel je samo, da mora država plačevati v 1.800.000 slučajih odškodnino vdovam in sirotam padlih francoskih vojakov.

Vojaške novice.

Zadnje poslovlilo od prijatelja. — Omenjali smo že, da je padel na italijanskem bojišču Anton Prelesnik iz Zdenške vasi. Njegov tovariš iz Marijine družbe nam je poslal o pokojnem naslednje vrstice: † Anton Prelesnik je bil rojen leta 1895. Kakor je bil zvest v Marijini družbi, tako je rajni Anton zvesto služil tudi cesarju. Vsi objokujemo njegovo prerano smrt, kajti po svoji dobrotljivosti in postrežljivosti se je bil vsem prikupil. Svoj čas je obiskoval živinorejski tečaj v Ljubljani; pridobil si je bil precejšnjo izvežbanost, tako da je mogel marsikje pomagati v zadregi. — Ko ga je klical cesar, je šel z veseljem in navdušenostjo na rusko bojišče. Kmalu ga rani sovražnikova krogla; a rana ni bila nevarna in se je hitro zacelila. Ko je prišel na dopust, smo šli skupaj k sv. maši, kakor nekoč. Na poti sreča mamico, ki kar zaihti, rekoč: »Oh, moj sin je pa že padel!« Anton jo potoiaži, češ: »Ne žaluje! Jaz sem sedaj zdrav, a zamenjal bi takoj z vašim sinom, ki je žrtvoval življenje za domovino.« Pač ni slutil, da tudi njega čaka ista usoda. Ko se je poslavljval od doma, da gre drugič na bojišče, je pač prosil: »Tovariši, molite, da bi se srečno vrnil. Ako je pa božja volja, da padem, naj se prelije moja kri za blagor domovine, da bodo vam zasijali srečnejši dnevi!«

Da označim njegovo mišljenje, naj navedem samo še en odlomek iz njegovih pisem! — »Prijatelj,« — tako je pisal nekoč — »zdi se mi, da sem doma. Prišel sem ravno od sv. maše in prejel sem zopet sv. zakramente. O, kako sem sedaj srečen in vesel! Vse rad prestanem za svojega Boga! Z mirom in zaupanjem se podam zopet v bojno četo, saj z menoj je Bog! Mariji, ki sem ji v domači cerkvi obljubil zvestobo, sem se popolnoma izročil.« — To je bil njegov zadnji list.

Bog je hotel to blago srce imeti k sebi. Padel je — kot junak.

Vojak po poklicu. Ob izbruhu vojne se je s koroškim poljskim lovskim bataljonom št. 8 podal na bojišče najstarejši podčastnik v armadi, štabni nadlovca Vaclav Hummel. Hummel je 50 let služil cesarju, več kakor 38 let pri poljskem lovskem bataljonu št. 8. V vojski se je tako hrabro obnašal, da je dobil zlato hrabrostno svetinjo. Zbolel pa je na želodcu in se je podal v Šmohor, kjer ga je na domu obiskal pri svojem zadnjem obisku na Koroškem. Njeg. cesarska visokost gospod nadvojvoda prestolonaslednik. Sedaj pa je cesar štabnega nadlovca Vaclava Hummela iz posebne milosti in izjemoma povišal za poročnika (lajtnanta). K temu izrednemu odlikovanju je odlikovancu nadvojvoda prestolonaslednik osebno čestital.

Naš železni 17. polk je priznано eden najhrabrejših polkov v Avstriji. Od začetka bitk pri Goli Gori pa do Soče, Oslavja in doberdobske planote se je ta polk udeležil že 200 bitk in napadov — in ne brez uspeha. Povsod se je izkazal kot junaško neupogljivega in vztrajnega, zato so pa tudi častniki polni hvale, kadar govore o »naših«.

Smrt za domovino. Iz Bohinjske Bele se nam poroča, da je padel 2. novembra na bojišču v Podgori pri Gorici Janez Kunstelj, najstarejši sin iz ugledne družine Krivčeve. — V Celovcu je umrl dne 30. decembra 1915. za ranami vojak Janez Podobnik iz Vojskega, star komaj 18 let. Objokujejo ga starši, bratje in sestre, ki jih je presrečno ljubil. Njegov starejši brat je bil na bojišču v Srbiji; tudi od njega ni nobenega sledu. — Dne 4. septembra 1915 je zadela smrtonosna krogla mladostnega junaka Franceta Trdin iz Hrasnika pri Moravčah. Daroval je dragoceno življenje v najlepši dobi (20 let) za vero, dom in cesarja. Meseca julija se je drugič poslavljal od svojih domačih; podal se je na gališke bojne poljane, kjer mu je svinčenka zapela smetano pesem. Pokojni mladenič je bil pošten, nepokvarjen in za večnost lepo pripravljen.

Pozdrave sporočajo vsem Slovenem in Slovenkam vojaki pri 7. pešpolku: Franc Vrenk, Franc Vene, Franc Tihelj, Franc Trojanšek, Janez Strah, Jožef Zivalič, Jakob Zajc, Albin Senčar, Jožef Rebolj, Alojzij Zupančič. — Istotako so se oglasili s pozdravi s tolikrat že imenovane D. plan. topničarji »težkih«: S. Oplanič — Pulj, J. Indihar — Ribnica, J. Mole — Žažar pri Vrhniku, J. Dolenc — Divača, Fr. Bukovec — Sv. Katarina pri Medvodah. — »Domoljuba« in vsem doma ostalim Slovenem in Slovenkam pošiljajo pozdrave tirolski deželni strelci: Fakuž Franc iz Vipave, Orgel Anton s Klanca (Istra), Furlan Anton, Poniž Jernej, Marc Kocjan, Cuk Ivan, Jaksetič Anton, Šegina Karl, Puntar Jožef.

Pogrešajo se: Vojak Jožef Kafrič, ki je služil pri lovskem bataljonu št. 7, II. komp. Pisal že ni 15 mesecev. Pojasnil želi in stroške povrne njegova žena Marija Kafrič, Križ 1, p.

Velika Loka. — Poddesetnik Florijan Schweiger, c. kr. pešpolk št. 17, 9. stotnija, se pogreša od začetka septembra 1915. Ako bi bilo komu kaj znano, se uljudno prosi, naj sporoči njegovi materi Ivani Schweiger, Tržič, Gorenjsko. — Jožef Dragan, vojak 27. pešpolka, se ni oglašil od 26. avgusta 1914. Če bi kdo kaj vedel, prosi uljudno pojasnila njegova žena Marija Dragan v Cužni vasi št. 40, p. Trebelno na Dolenjskem. (Stroški se povrnejo.) — Franc Kranjc, vojak 7. lovskega bataljona, 1. komp., se tudi pogreša. Zadnjikrat je pisal iz Galicije 1. oktobra 1914. — Če bi bilo komu kaj znano o njem, naj blagovoli sporočiti družini Kranjc, Jageršče, p. Cerkno na Goriškem. Stroški se takoj povrnejo. — Gašper Golčnik, domobranski pešpolk št. 27, 9. kompanija. Na bojišče je šel 25. septembra 1914; od takrat se ni nič oglašil. Sporočil prosi in stroške povrne njegova žena Rozalija Golčnik, Medija — Izlake št. 34. (Zagorje ob Savi.)

Iz ruskega ujetništva: Po devetih mesecih se je oglašil vojak Gustav Kokalj iz Zagorice pri Litiji. Nepopisno veselje je zavladalo med domačimi in prijatelji njegovimi, ker so vsi mislili, da je mrtev.

Dopisi.

Sora. Spominu najdražjega prijatelja Franceta Svoljšak iz Drage (fara Sora) ki je umrl 15. jan. 1916 — veljajo te vrstice.

Ni te več, dragi Francelj, med živimi. Moje srce pa me sili, da se na ta način poslovim od Tebe. Bila sva mnogokrat skupaj v poštenem veselju. Bil si vesel, a tudi vnet za vse dobro; vsakemu si dal prijazno besedo; vsi so te ljubili in spoštovali. Kako goreče si ljubil cerkev, kako z veseljem pristopal k mizi Gospodovi! In ko si bil vojak, si mi pravil, kako si tam v tujih krajih obiskoval cerkve. Ni te pokvaril sedanjí zlobni svet, ki potegne marsikaterga mladeniča v svoj vrtinec. — In kako si se zanimal za kmetijstvo, kako z veseljem si bral vsak dan »Slovenca« in »Domoljuba«!

Ko sem izvedel, da Te je Bog poklical k sebi, so se mi zasolzile oči, kajti izgubil sem svojega najboljšega prijatelja. Da si bil priljubljen, je pokazal Tvoj pogreb. Nepregledna množica Te je spremljala na Tvoji zadnji poti; vsi so se solzili za Teboj. Kličem Ti s Tvojo sestro, ki Te je tako pretresljivo klicala, ko so Te polagali v grob —: Z Bogom, z Bogom! Počivaj v miru, večna luč naj Ti sveti! Pričakuj nas nad zvezdami! — Prijatelj.

Javor pri Ljubljani. Iz ruskega ujetništva sta se oglasila: Josip Habič, Špan iz Javora, po preteku pol leta in Franc Černivec, Benka iz Besnice pod Ljubljano, po preteku 14 mesecev. Izmed 61 vojakov tukajšnjé male župnije je bilo do zdaj 13 ranjenih, 8 ujetih, 3 pogrešani, 1 umrl v bolnišnici v No-

vem Sandecu vsled kužne bolezni in Blekarjev Janez je zapustil to dolino solza na domu, odpuščen od vojakov kot neozdravljiv. 18 mesecev trajajoča vojna nas še ni preveč občutno zadela. Hvala Bogu in sv. Ani, ki naj še nadalje varuje naše bojevnike, da se z zmago ovenčani vrnejo na svoj dom.

Pudob. Dne 29. decembra 1915 je umrl v vojaški bolnišnici v Knittelfeldu Andrej Žnidaršič, posestnik in gostilničar v Šmarati pri Ložu na Notranjskem. Nakopal si je bolezen kot sanitejec na bojiščih v Srbiji in v Galiciji. Umrl je v najlepši dobi: v 25. letu starosti. Pokojni je bil blaga duša. Vsled svojega odkritega značaja je bil v vseh krogih zelo priljubljen in spoštovan. Imel je blago in usmiljeno srce; vsakomur je rad pomagal, kakor je mogel in znal, in revežev ni zapustil. Bil je dober soprog, skrben oče, zvest sin katoliške Cerkve, ki je redno izpolnjeval dolžnosti katoliškega moža. Rojen je bil 30. novembra 1890 v Šmarati pri Ložu na Notranjskem. Ko je prišel leta 1913. od vojakov, se je kmalu potem oženil. Komaj nekaj mesecev nato je nastala vojna. Moral je takoj odriniti v Gradec, od tu na južno bojišče v Srbijo, kjer je zbolel na tifusu. Ko je okreval, je prišel na 14 dnevni dopust. Potem je odšel na severno bojišče v Galicijo; tam je bil ranjen. Pozneje je bil dodeljen sanitetcem v Gradcu. Tu je zbolel za pljučnico. Okreval je sicer nekoliko, a hiral je vedno bolj; rešitve ni bilo več. Dne 29. decembra 1915 je izdihnil svojo blago dušo. Zapušča poldrugo leto starega sinčka in mater. — Mučil in trudil si se veliko, dragi Andrej, ko si na bojiščih in v bolnicah vzdigoval in prenašal ranjence, jih tolažil in jim pomagal; zapustiti si moral ljubo soprogo, dragega sinčka, dobro mater, sorodnike, prijatelje in znance, ki si jih tako ljubil. Legel si v prezgodnji grob. Vsa dobra dela usmiljenja naj Ti poplača usmiljeni Oče nebeški nad zvezdami. — Bodi mu lahka štajerska zemljica!

Amerika. Anton Brecljnik piše iz Amerike: »Jaz sedaj zopet delam; toda čez leto sem bil pa precej časa brez posla, ker se delo sedaj splošno težko dobi. V tistih tovarnah pa, kjer se izdeluje municija in druge vojaške stvari za naše sovražnike, pa vsakega radi sprejmejo v delo. Tja pa ne grem delat, rajše sem celo leto brez dela!« — Slovenec je povsod zvest svojemu cesarju!

Listek

Kletev divjega lovca.

(Povest. — O. — J. C.)

(Dalje.)

IV.

Nedelja je. Krščanski nauk je miren. Pred cerkvijo se zbirajo fantje, mladina drvi urnih korakov naprej, možakarji stoje v gručah, dekleta se urno odpravljajo proti domu; le nekaj

se jih ustavi tam ob trgovčevem oknu, da si napasejo radovednost in ogledajo novosti preteklega tedna. Živahnost kmalu poneha, trg pred cerkvijo postaja mrtev; tuintam še kramlja kaka postarna ženica ter morda toži sosedu, kako lahkošišljen in zanikarn je sedanji rod.

Logarjev Milan je po opravljeni po-
dožnosti v cerkvi kranil navadno malo
po vasi, če v izobraževalnem društvu ni
bilo ne pevske vaje, ne kake druge pri-
reditve. Ta dan ga je pot privedla mi-
mo hiše divjega lovca Petra. Svoj čas
je tu sem sploh rada zahajala vaška
mladina, ker je prostor pred hišo kot
nalašč pripraven za otroške igre. Zad-
nje čase je pa nekoliko ponehala ži-
vahnost na tem prostoru, ker so se ljud-
je nekoliko ogibali hiše nič dobro za-
znamenjanega lovca. Milan se je kljub
temu odločil, da je krenil na ta konec
vasi osobito, ker je že davno premišlje-

lan neprijetni molk; »danes si pa ne-
kam žalostna, zamišljena. Kaj pa se
je zgodilo?«

»Sama ne vem, kaj me draži,« se
izgovarja. »Snoči sem imela tako groz-
ne sanje, pa me ves dan motijo; kar ne
morem se jih iznebiti.«

»Pojdi, pojdi; ali si tudi ti tako lah-
koverna, da veruješ praznim sanjam.
Sanje so kakor pena, ki trenutno usah-
ne, se posuši, ali pa jo veter odnese.«

»Včasih človeka res preveč motijo,
pa tudi mučijo sanje,« pristavi mati.
»Navadno takrat, kadar se ga loteva
kakšna bolezen, ali pa če ga čez dan
preveč begajo nepotrebne skrbi.«

Hotela je nekoliko izgovarjati Mil-
ko, ker jo je poznala, kako se je izpre-
menila, odkar je zašel oče na nevarna
pota divjega lovca.

Tudi Milka se izgovarja: »Saj tudi
jaz nič ne dam na take stvari; toda tako
me pa še nikdar nobene sanje niso zbe-

Po kratkem presledku pravi za-
molklo-bolestno mladenka: »Oh — ka-
ko se bojim za svojega očeta!«

Milan je dobro razumel to opazko,
zato pristavi pomirjevalno: »Ne boj se!
Tisti, ki misli tvoj oče najhujše o
njem, je najboljši človek.«

»Ali tvoj oče?« vpraša začudeno
Milka.

»Da,« reče kratko Milan.

»Toda njegova služba?« ga spomni
Milka.

»Moč njegovega usmiljenja je več-
ja, kakor službena dolžnost.«

»Ali lahko se zgodi nesrečen slu-
čaj!« reče deklica bolestno.

»Pa kako da ravno danes?« se iz-
nenadi Milan.

»Bog pomagaj, ali je tvoj oče v go-
zdu?« vzklikne mati.

»Odšel je sinoči,« reče Milan krat-
ko.

»Oh, in naš je tam,« zaječi mati.
»Misli je, da bo šel tvoj oče v mesto,
ker je nedelja.«

»Ne bojte se! Tudi če se snidejo,
saj ne bo prvokrat. Uverjen sem, da
se povrneta zvečer oba srečno domov,«
govori Milan tolažeče.

»Oh, če bi bilo tako!« vzdihne de-
klica.

»Bo!« reče živo Milan. »Vedi, tisti
dobri Bog, ki vse vidi in vse more, jih
bo varoval zaradi nas! Če Bog da, bomo
rešili vašega očeta dosedanjega načina
življenja in ga privedli zopet na pravo
pot.«

»Povej kako?« vpraša naglo go-
spodinja.

»Najin sveti zakon, najina poroka
bo tudi njegova rešitev,« reče slovesno
Milan — obrnjen proti Mi!ki.

»Samo če bo hotel on dovoliti in
pristati nanj?« de mati.

»Seveda bo, nič se ne bojte!«

...

Solnce je že začelo polagoma pa-
dati za one temne, velikanske gozde,
ki so zastirali vas v ozadju.

Mladostno življenje, polno smeha
in lepega petja se je razlegalo daleč
na okoli, milo in glasno, gubeč se v ta-
jinstvenem in temnem gozdu.

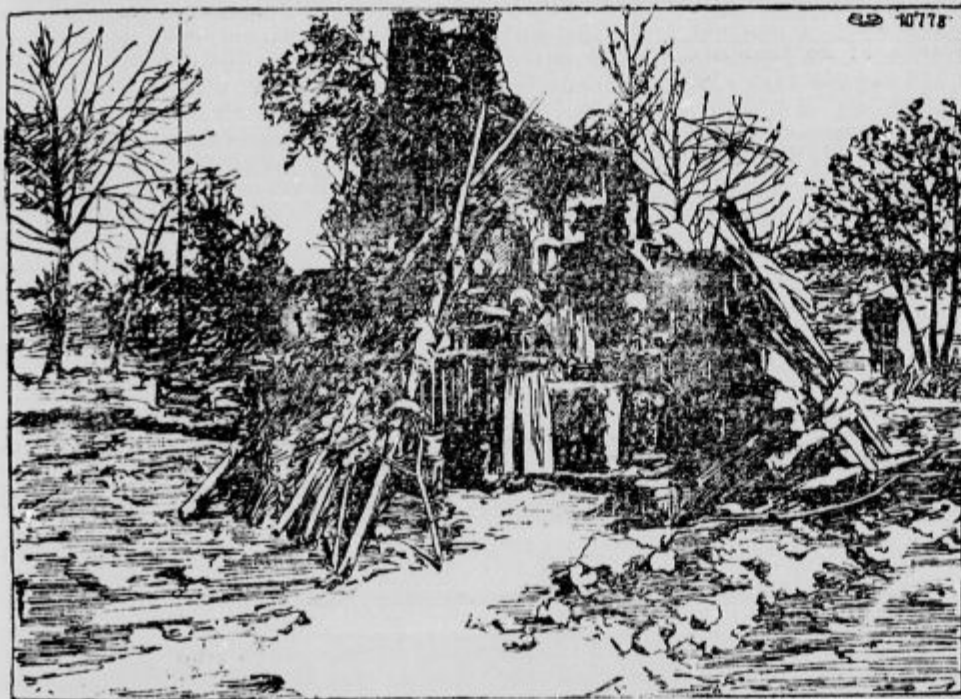
Ta živahni živžav, to najlepše so-
glasje smeha in radosti prekine naen-
krat močan odmev, ki je zvenel z groz-
nim glasom iz globine gozda v besedah:
»Pomo-o-o-oč! Pomo-o-o-oč!«

Po vasi je nastalo pravo razburje-
nje. Vse je gledalo prestrašeno in pre-
plašeno.

Čez trenotek, dva, se je zopet čul
iz temnega gozda isti glas, ki je prihajal
še bliže in jasneje: »Pomagajte-e-ef«

Slednjič pridrvi iz gozda človek in
bližajoč se vasi, vpije na vse grlo: »Ubi!
ga je!« in maha z rokama proti gozdu,
kakor bi klical one, ki so drveneli od
strahu in začudenja.

»Ljudje!« zavpije ta človek, v ka-
terem so vsi spoznali Jožo; »na pomoč
ljudje,« zavpije ponovno, hiteč mimo
Milana in Petrove družine. »Hitite v
gozd, gozdar Marko je streljal na Pe-
tra.«

Ruski begunci pred svojo domačijo.

val, da bi bila najstarejša hči Petrova
kaj dobra žena, če bi si kdaj hotel oskr-
beti svoje ognjišče in svoje gospodar-
stvo. Ko prikoraka zatopljen v svoje no-
tranje skrbi tja, je bila družina divje-
ga lovca zbrana pod senčnatim kosta-
njom poleg hiše. Malo v zadregi so bili,
ko zagledajo Milana, kajti preteklo je
že precej časa, kar ga ni bilo na spre-
gled.

Mati ga pozdravi prva ter povabi,
naj bi se nekoliko ohladil v prijetni
senci. Povabilu se Milan seveda ni ho-
tel ustavljati.

Začne se vsakdanji pomenek; toda
videlo se je, da je neka ovira prišla
vmes. Tako nekam mrtev je bil pogov-
or; ni bilo pravega predmeta, ne po-
sebnih novic. Kjerkoli je kdo začel, ta-
koj je zmanjkalo snovi. Kar ni šlo, pa
ni šlo naprej.

»Milka,« prekinje čez nekaj časa Mi-

gale, kot danes. V dušo mi je nekaj leg-
lo, kakor neka črna slutnja; čutim, da
sem nemirna, pa sama ne vem zakaj.«

»Toliko časa že govorimo o teh sa-
njah,« pravi Milan, »pa še ne vemo ne,
kaj se ti je sanjalo.«

»Oh,« začne deklica, »videla sem v
sanjah tako živo, kot bi se sedaj le go-
dilo, kako je tam v gozdu neka čudna
zver, ko je iskala hrane za mladiče, na-
letela na drugo, še bolj nenavadno ži-
val, jo napadla in toliko časa davila,
da se je mrtva zvalila na tla. Mladiči so
cvilili in to piskajoče cviljenje se mi je
tako započilo v dušo, kakor bi mi še se-
daj šumelo po ušesih.« — Deklica je
obmolknila.

»Bodi pametna,« jo tolaži mati. »To
ne more nič pomeniti; saj ni čuda, če
se ti je sanjalo o zvereh, ko slišiš toli-
krat doma govoriti o lovu in o zver-
jadi.«

Slike in črtice z bojišč.

Ob tovariševem grobu.

Poznam prostorček vrhu skalnih sten, ob strani križ dviguje se lesen, pod njim tovariš, mlad vojak počiva, po vroči bitki truden mirno sniva.

Na grob kristalne zvezde sijajo, v dolini boj tovarši bijejo; o blagor Ti, v deželi onkraj groba; skončan je boj, prestana svetna zloba.

V gomili hladni rane ne skele, utešene po domu so solze; vse, kar v življenju Te je kdaj težilo, se v zlato krono je izpremenilo.

Zmagalca v raju palma Te krasi, da name zreš, ob grobu se mi zdi; Ti v siju raja — tu na zemlji tema ob grobu me klečečega objema.

V bližini moji si zapustil svet, nad zvezdami se bova našla spet. Na svidenje tam v boljši domovini, ne zabi me trpečega v tujini.

Limbarski.

Kako umirajo junaki.

Vzhajajoča zarja poletnega jutra je prodrila nočno temo ter se ponosno ozrla na bojišče, na naše junake zmagovalce, ki so tisto noč z malimi izgubami odbili sovražni napad. Ponos in zmagujoča zavest sta širila srca braniteljem; povsod je vladal strogi vojaški red, skoraj ni bilo najti sledu nočnega nemira.

V majhni dolinici, tam doli za fronto, je ležal vojak v zadnjih trenutkih življenja. Zraven njega je stražil njegov prijatelj, zvest tovariš, domačin. Trudil se je na vse načine, da bi otel svojega rojaka, a zaman. Ranjencu je neprestano polzela kri iz prsne rane; vendar je bil še pri polni zavesti, tudi govoril je, dasi šepetaje.

»Pusti me«, je prosil tovariša s pomejajočim glasom, »in miren bodi zaradi mene! Kar je poglavitno, smo naredili: sovražnik je vržen nazaj.«

Ranjencu obmolke; govorjenje ga je težilo. A še enkrat zbere svoje zadnje moči ter proseče nadaljuje:

»Prijatelj! Takoj, ko me izročite tuji zemlji, piši domov mojim dragim, da me ni več. Sporoči mojim sestram zadnji pozdrav in poslednjo voljo umirajočega brata. Moje imetje naj si razdele po vesti; predvsem naj ne pozabijo moje duše. Povej, da sem podlegel ranam, a trpel nisem posebno; videli se pa na zemlji ne bomo več ...

Komaj slišno je izustil ranjenec zadnje besede. Čez par minut je mirno zdišnil. — Tako umirajo junaki.

Limbarski.

To je bilo trpljenje ...

Dragi »Domoljub«! Kot Tvoj večletni naročnik Te prosim, da mi daš malo prostora, ker bi rad sporočil svojim prijateljem in znancem, kako se mi je godilo na italijanskem bojišču. Svoje gališke dogodke

bom pozneje enkrat popisal.... Na vlak smo šli v Bukovini, na kolodvoru Jurkove, dne 24. oktobra. Vozili smo se proti Galiciji in naprej po ogrski zemlji. Dne 26. oktobra dopoldne smo prišli do Blatnega jezera, ki je zelo veliko; vozili smo se tik jezera skoro štiri ure. Zvečer ob 7. uri smo došli v Ptuj, kjer so nas pozdravljali kot stare znance, ker smo bili Janezi nekaj časa poprej v Ptuj. Dne 27. oktobra zjutraj smo se peljali skoz Ljubljano, kjer bi bili najrajše nekaj časa ostali; ali lukamatija nas je vlekel kar naprej do Volčje drage. V šempasu smo se dobro odpočili, ker smo bili od dolge vožnje zelo izmučeni. Dne 28. oktobra smo počivali in malo obleko očistili, kar je bilo zelo potrebno, ker tistih sitnih živalic smo imeli več kot dovolj. Dne 29. oktobra zjutraj smo bili pri sv. maši v tamošnji cerkvi, kjer je imel č. g. kurat tudi lep govor. Po sv. maši nam je podelil sv. odvezo, nakar nas je bilo veliko tudi pri sv. obhajilu. Popoldne ob treh smo pa šli naprej skoz Gorico, ki takrat še ni bila skoraj nič prizadeta; tam so nas prijazno pozdravljali. Šli smo kar naprej na goro Kalvarijo, ki ne nosi zastoj tega imena, ker tam se je že veliko krvi prelilo, posebno laške. Žalibog tudi mi smo imeli že do dne nekaj ranjencev in tudi par mrtvih. Dne 30. oktobra smo imeli precej izgub. Čudno ni, kajti Lahi so nas kar obsipali z granatami in šrapneli, da je letelo kamenje na vse strani, kakor bi šla toča. Dopoldne enkrat je priletela težka granata ter eksplodirala par korakov od mene; trije so bili ranjeni. Mene sta pa Bog in Marija obvarovala, da se mi ni nič drugega zgodilo, kakor da me je po tleh vrglo in sem bil nekaj časa kar zmešan. Tudi po glavi mi je šumelo cel dan. Zvečer je pa priletela v jarek, kjer smo bili štirje možje, mina, in je eksplodirala ravno med nami. Drugi trije so bili vsi ranjeni, ali meni se kakor po čudežu zopet ni nič drugega zgodilo, kakor v levem ušesu mi je počila mrena, da mi sedaj gre sapa skoz uho in sem tudi oglušil. Po glavi mi pa še zdaj včasih buči, kakor bi se peljal avtomobil.

Bil sem se tudi zelo prehladil že v Galiciji. Ko smo bredli čez reko Seret, je bilo vode do pasu; in ker sem bil ves premočen, me je potem prav pošteno zeblo. Takrat sem dobil v noge revmatizem, ki me od tistega časa zmeraj muči. Zdaj sem se pa bil še na Kalvariji zelo prehladil, ker je šel dež in je bilo v jarkih veliko vode. Največkrat je bilo treba še klečati v tisti vodi. Zato sem šel z nekaterimi ranjenci ponoči na obvezovališče, ker me je tudi v prsih zelo bolelo. Proti jutru, dne 31. oktobra, smo prišli doli, kjer me je zdravnik pogledal in mi odkazal iti spat. Ali kako bom revež spal, ko mi je tako bučalo po glavi in me je tudi precej bolelo. Opoldne me je zdravnik zopet pogledal in mi rekel, da grem zvečer nazaj v strelske jarke z nekaterimi drugimi, ki so bili tudi prišli na obvezovališče, pa jim ni bilo posebno hudega. Zvečer smo šli nazaj. Bilo je nas osem mož. Ko pridemo do svojih, so bili ravno menažo snedli. Mene je doletela čast, da sem moral prazne kotličke nositi s hriba. Nič kaj vesel nisem bil tega; ali kaj se hoče? Večkrat se je bilo treba stisniti na tla s kotličem, da nas ni zapazil Lah, ki je zme-

raj svetil po hribu, kakor bi nekaj iskal. No, sem si mislil, mene že ne boš dobil; ali drugi dan je le malo manjkalo, da me ni. Na praznik Vseh svetnikov proti jutru sem zopet prilezel do svojih. Dopoldne so pa začeli Lahi napenjati vse sile, da bi nas vrgli nazaj. Bili bi zelo radi prišli gledat, kako se kaj počutimo. Ali tega veselja jim nismo privoščili. Ko so prišli malo bližje, halo, pa poskačemo iz jarkov in s kličji hura, hura, planemo proti njim. Tega so se reveži tako prestrašili, da so tekli nazaj, kar so mogli, kolikor jih ni padlo. Tudi naša artiljerija ni počivala, temveč jih je prav dobro kosila. Ta dan so poskušali tri- ali štirikrat priti do naših jarkov, pa zastoj. Okoli štirih popoldne se zopet med tresanjem granat in šrapnelov zasliši vpije: »avanti, avanti,« in to pot je že nad nami. Aha, sem si mislil, zdaj nas pa imajo. Takoj je tekel eden gledat, kako je. Povedal je, da so se naši umaknili in da so Lahi že za nami. Naš četovodja je rekel: zdaj pa le poberimo šila in kopita ter naglo proč. In res ni kazalo drugega, ker z Lahi nismo marali iti gledat, kako se polenta kuba. Ali proč iti je bilo tudi težavno, ker jarki so bili vsi razstreljeni in les je vse križem ležal; zraven je pa bilo še vode tuintam do kolena, v nekaterih krajih pa strašno blato. Večkrat sem moral po vseh štirih naprej lezti, toda s kakšno težavo, ker sem bil zelo slab; jedel namreč nisem vse tri dni nobene stvari in sploh ne imel drugega v ustih, kakor par cigaret in malo umazane vode, ki sem jo v jarku zajel. Bil sem res komaj živ. Slednjič smo prišli do našega g. nadporočnika; bili smo še trije, možje. Za druge ne vem, kje so ostali. G. nadporočnik nam je rekel, da moramo iti nazaj ter natančno pregledati, kako je tam. Kaj smo hoteli? Povej je povelje. Hajdimo nazaj! Jaz sem se komaj vlekel po tem strašnem blatu. Ko smo prišli bližje tistega kraja, je eden ostal zadaj. Ali se je bal, ali kaj je bilo? Dva sva pa lezla naprej. Ko prideva do tistega kraja, ni bilo žive duše razen par ranjencev. Greva dalje do tistega tunela, kjer je bilo varstvo pred granatami. Mrščilo se je že in črna tema je zijala iz njega. Čuti ni bilo drugega, neko neko zdihovanje. Moj tovariš, neki prostovoljec, ni upal noter in tudi jaz sem malo plašno pogledal okoli sebe. Ko sem prišel noter in sem vprašal, kdo je tukaj, se je oglasilo polno naših ranjencev, ki so me prosili za vodo; ali kje jo bom vzel? V »feldflaši« sem imel malo tiste kalne, ki sem jo bil v jarku zajel. To sem dal nemu, ki sem ga vprašal za naše vojake. Povedal mi je, da so se morali umakniti in da so bili Lahi tukaj, pa so šli ven; sedaj pa nič ne ve, kje da so. Jaz bi bil revežem rad pomagal, ali kako? Šel sem ven, nato pa nazaj; le z veliko silo sem se vlekel naprej po vodi in blatu. Prideva do kraja, kjer je bil prej g. nadporočnik, a ga ni bilo več tam. Neki telefonist je rekel, naj greva na bataljonsko poveljništvo, ki ni daleč, in šla sva. Ali oni moj tovariš se je zopet izgubil, da nisem vedel, kdaj. Lezel sem sam naprej; nekaj časa sem šel, nekaj časa sedel, ker sem bil strašno slab. Slednjič sem vendar srečno prišel do zaželjenega cilja. Tukaj sem dobil ravno g. podpolkovnika in sem kar temu naznačil, kaj sem videl tam. On me je vprašal,

kako se pišem, kar sem mu še povedal. Nato sem se zvrnil od slabosti po tleh. Čez nekaj časa mi je eden pomagal, da sem prišel za neko skalo, kjer sem nekaj časa ležal; potem sem pa začel počasi ležti navzdol proti obvezovališču, kamor sem se nekoliko privalil, nekoliko prilezel, ker je bilo strašno tema in grozno slaba pot. Tam sem dobil kuhanega vina, ki me je zelo pokrepčalo. Nato so me spravili v Gorico v bolnišnico, kjer sem bil dva dni. Tam sem pustil tudi puško, ki sem jo do tukaj sem vedno s seboj nosil. Iz Gorice sem se peljal v Ljubljano, kjer sem bil v rezervni bolnišnici. Kmalu nato so me pa odpravili v Neunkirchen na Nižje Avstrijskem. V Ljubljani sem bil zelo slab. Imel sem čez 40 stopinj vročine, zato se mi je tudi že malo mešalo. Jesti nisem mogel nič, samo mleko sem pil. Prejel sem tudi sv. zakramente. Mislim sem že, da bo treba iti tja, kjer je zbrana največja armada; ali potem se je vročina znižala. Tukaj sem v rezervni bolnišnici št. 4. Zdravje se mi noče nič kaj izboljšati; ali toliko sem vendar boljši, da malo hodim po sobi, kar dolgo časa nisem mogel. Sapa mi ne gre več skozi uho; ali včasih me začne zelo boleti in bučati po glavi. Gluh sem tudi se vedno. Tukaj je drugače še dosti dobro, samo to je težavno, ker ne znam dosti nemški. Pred krakim je prišlo nekaj Bošnjakov; s temi se dobro razumemo. Srčne pozdrave vsem Javorčanom na bojiščih in doma, vsem bralcem in bralkam »Domoljuba«, posebno našemu g. županu Luki Peternelju. Z Bogom.

Pintar Tomaž,

Reserve-Spital, Neunkirchen, Nied. Oest.

Otroško veselje ranjencev.

»Domoljubov« naročnik Andrej Breznikar, sedaj ranjenec v Ogulinu, opisuje, kako se je izvršilo v bolnišnici Rdečega križa obdarovanje vojakov o priliki božičnice:

Dragi bralci »Domoljuba«! V časnikih sem bral, kako so ranjenci obhajali božične večere po bolnišnicah; torej bi tudi jaz rad povedal, da smo bili tukaj zelo lepo obdarovani. Slovesnost se je tako-le začela: Prišla je častna sestra k nam v sobe in nam rekla, da naj si uredimo svoje postelje in sobe, ker pridejo gospe od Rdečega križa, da bodo z nami praznovali sveti večer. Nato so nas peljali v večjo dvorano. Šli smo vsi razen dveh težko ranjenih; več jih je pa šlo s pomočjo lesenih bergelj. Tu nas je že čakal č. g. kanonik z drugimi civilnimi gospodi in veliko dam od Rdečega križa. Gospod kanonik nam je najprej prebral pismo, ki ga je napisal prevzvišeni nadškof iz Zagreba, da naj bi se prečital vojakom v bojni črti in po bolnišnicah ranjenim in bolnim vojakom. V listu je nadškof lepo opisal, kako smo v velikem naporu in nevarnostih dosegli krasne uspehe proti sovražnikom; tudi nas je v lepih besedah opominjal, da naj ostanemo vedno dobri krščanski vojaki, naj se zmerom priporočujemo Bogu in Mariji Devici, in da naj bomo zmeraj v milosti božji. S solznimi očmi smo obljubili biti zmeraj zvesti, kjer gre za vero, dom in za cesarja. Nato smo zapeli vsi skupaj božično pesem: »Sveta noč, blažena noč!« Bilo je zelo ganljivo slišati iz tolikih grl in pa še zra-

ven v raznih jezikih peti to ljubko pesem. Tukaj smo namreč namešani Slovenci, Čehi, Poljaki, Hrvati, Nemci, Romuni, Ogri, Bošnjaki in celo mohamedanci! Ko smo pesem skončali, je imel neki gospod od Rdečega križa primeren govor, potem so nam povedali, da dobimo božične darove. Šli smo nazaj vsak v svojo sobo, kamor so gospe prinesle po eno božično drevesce v vsako sobo; zraven je bilo seveda veliko zavojev z darili. Najprej so začele kinčati božična drevesca s slaščicami, jabolkami, svalčicami, smodkami in oranžami. Tudi svečice so prižgale. Zdaj se je šele začelo pravo veselje, ko so nam delile darove. Najprej so bile na vrsti papirnate vrečice, v katerih je bilo polno slaščic, peciva, nekaj jabolk in tudi ena oranža je kitila vrečico. Potem so nam delile cigarete, ki jih je vsak dobil 40. Največ je bil vreden zavoj, ki je bila v njem vsake vrste spodnja obleka za vojake. Povrh je dobil še vsak dve čaši vina. Dragi bralci! Ko bi bil Ti nas videl, kako smo bili mi vsi veseli teh darov, gotovo bi tudi Ti imel solzne oči, tako kakor smo jih mi imeli od samega veselja. To ni bilo možko veselje, akoravno smo bili večinoma družinski očetje, ki imamo doma po sedem do osem otrok; to je bilo pravo otroško veselje. Vsak obdarovanec se je gotovo v duhu spominjal svojih ljubih otročičev doma, ki so tudi peli in skakali okoli jaslic in božičnega drevesa takrat, ko je bil še oče doma pri njih. Letos so pa bili sami brez pravega veselja, ko ni bilo očeta. Upamo, da se bomo k letu skupaj veselili svetega večera. — Andrej Breznikar. — Anton Hrstar. — Viktor Petan, četovodja. — Gergel Ivan, korporal. — Jožef Kiewej. — Alojz Vouk. — Anton Zaletu. — Korporal Karel Flunker. — Josip Zajc. — Korporal Rudolf Šolar. — Maston Franc.

Sabljci.

Bliskaj se bliskaj, sabljica ojstra; suče te roka spretnega moistra! On te bo nosil v bitke krvave; sekala bodeš trupla in glave. Ljubica zdaj si njemu nevesta; družica vedno ti mu boš zvesta. Ti mu boš zvesta v urcah veselih, zvesta, ko pil bo žalosti kelih. Enkrat domov te vzame v spominek, sukal njegov te mali bo sinek. Morda pa zadnjič s tabo zamahne, glavo odseka, dušo izdahne. Bodo svetle zvezdice mile; krsto mu bodo krogle škropile. Tudi zvonovi bojo mu peli: s pokom granate, bombe, šrapneli.

Invalid Jožef Mohor.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Gališki zastopniki kmetijstva so se obrnili na vlado, naj jim pomaga. Kmetje so sicer zopet na svoji zemlji, toda manjka jim vprežne živine in delavcev. Konj je dve tretjini manj, kakor jih je bilo pred vojsko. Ti, ki so ostali, so

prav slabi. Ministrstvo naj preskrbi pri vojni upravi vprežno živino. Lahko se dajo konji, ki so v vojski opešali, pa bi bili za oranje čez par tednov odpočitka še prav dobri. Kmetje bi bili tudi zadovoljni, če se jim dajo voli, ki čakajo v taborih mesarja. Če bi se ti voli kmetom prepustili za pomladansko setev, bi za klanje ne postali nič slabši, kmetom bi pa bilo zelo pomagano. Zaradi delavcev je tudi v Galiciji zelo hudo. Če ne bo kmet svojega dela opravil, potem se ne bo moglo ne ljudstvo, ne armada preživeti. — Razmere so pri nas skoro ravno take. Vprežno živino in zadosti delavcev moramo imeti, da moremo uspešno začeti delo pomladi.

Po poročilih vojnoprometnega zavoda je že prišla pšenica iz Romunije v Avstrijo; samo dokaj slabega blaga je vmes. Hrane je sicer veliko, vendar se boje, da bi je letos utegnili zmanjkati. Strah je seveda prazen. Na Češkem, Moravskem in Nižjeavstrijskem bi bilo za 20 odstotkov več žita, ko bi imeli ob lanskim žetvi zadosti delavcev, ki bi bili žito pravočasno spravili. V severnih deželah ne poznajo naših kozolcev, zato se jim navadno vsako leto nekaj žita spridi.

Turščico bodo za hrano rabili le v deželah, kjer so že od pred nanjo vajeni; torej pri nas, na Tirolskem, Štajerskem, v Primorju in Dalmaciji. Severne dežele turščice nikakor ne marajo. Pri nas bodo pa mnogi reveži veseli, če bodo le turščice zadosti dobili.

Učenjaki so začeli priporočati uživanje planinskega mahu, češ, da je prav dobra in redilna hrana za živino. Menda poznate planinski mah, ki raste gori po skalah visokih gora, ki je grenkejši, kakor najhujši pelin. Prav dobro zdravilo je za jetične in vse želodčne bolezni. Le grenak je preveč. Zdaj ga denejo nekaj ur v lug, in potem dobro izperejo, kar mu popolno odvzame grenkobo. Profesor Jakob pravi, da sta dva dela planinskega mahu prav toliko vredna za hrano, kakor en del pšenične moke. Bo težko kdo pri nas poskušal dobrote planinskega mahu.

V 24. številki »Narodnega Gospodarja« je bila priporočena našim gospodinjam k r v n a k r m a, ker »njena sestavina jamči za dober uspeh«. 100 kg se v Ljubljani proda za 48 K. Piscu teh vrstic je bila ta krvna krma (ne krmilna moka, ker ta ima do 80 odstotkov beljakovine in je ena najboljših krmil) na razpolago za prešiče. Ker smo si mislili, da utegne kdo pod imenom »krvne moke« uganjati tudi razne sleparije, dasi je stvar sama na sebi gotovo dobra in koristna, smo se hoteli poprej nekoliko prepričati, če je vredno to krmno kar naravnost priporočiti. Povemo torej svojo izkušnjo brez ozira na to, da se morda tuintam s krvno moko, ki je bila dobra, tudi pohvalijo.

Ko so se zahtevali natančni podatki, koliko ima beljakovin in koliko krmilnih vrednosti, je ponudnik odgovoril, da zdaj med vojsko ne da nobenega krmila preskusiti, naj jo le vzamemo, gotovo je dobra. Dali smo poslani vzorec raztopiti v mlačni vodi. Bilo je nekaj malega krvi za barvo in strjenje, drugo je bila zelena masa, najbrž melasa ali posebna trava. Pisali smo še enkrat podjetniku, da bomo dali presku-

siti to krvno krmo, le garantirati mora, da ima najmanj 30 odstotkov beljakovin. Če jih ne bo toliko, zapade polovica računa. — Odgovora na to ni bilo. V dunajskih gospodarskih listih ta krvna moka ni bila priporočena, pač pa je bilo vedno brati, kake sleparije delajo zdaj špekulanti s krmili, ko je kmet v zadregi. Najslabše in naravnost škodljive reči se priporočajo kot izvrstna krma. — Dokler nimamo natančne preiskave o krmilni vrednosti krvne moke, je ne moremo našim gospodarjem priporočiti. Resen gospodarski list ima sveto dolžnost varovati našega kmeta in dobro premisliti, kaj se priporoča.

Na Laškem so vpeljali najvišje cene za žito. Za 100 kg pšenice je določenih 40 lir. Iz Argentiniije velja vožnja za 1 q pšenice 15 K. Včasih se je pa argentinska pšenica v Londonu prav lahko dobila 1 q za 14 K. — Zasegli so tudi špirit. Vlada se je bala, da bi ga zmanjkalo. Ustanovila se je torej špiritna centrala.

V zadnjem času se nam je ponudilo nekaj umetnih gnojil. Fosfat se dobi po 14 K, kar je še enkrat višja cena, kakor je bila prejšnja leta. Za žlindro se še ne ve, za kakšno ceno se bo dobila. Dobra je prav za vse rastline. Posuj je po starinah in detljah, po pesi in krompirju, povsod kjer boš oral. Toda naroči jo hitro, ker je drugače ne boš dobil. Na en mernik posejanja se je navadno porabi 20 kg. Dobi se tudi kalijeva sol, ki je pri nas še veliko premalo znana. 1 q 42 odstotne kalijeve soli zaleže za 28 mernikov najboljšega bukovega pepela. Rabi kalijevo sol skupaj z žlindro. Zlasti za peso in krompir rabi veliko kalijeve soli.

Les se zelo naglo draži. Kaj bo šele po vojski, ko bodo zopet zidali porušena poslopja!

Živine je še vedno zadosti. Na Dunaju je bilo dne 24. januarja 2759 glav govedi; iz Nižje Avstrije 710, iz Gornje Avstrije 986, s Češke 372. Plačevali so voli: I. vrste po 300—330 K, II. vrste po 262 do 296 K, III. vrste po 244 K; krave: I. vrste po 240—270 K, II. vrste po 210—236 K, III. vrste po 190—208 K za 100 kg žive vage. V Gradcu so bile še precej nižje cene. Maslo je tudi šlo precej nazaj. Pozna se povsod, da so dobili po mestih svinjsko zabelo, da torej masla ne rabijo več v taki množini.

Pretekli teden so preplavili Dunaj hrvaški prešiči. Dne 25. januarja je bilo tam 10.357 prešičev. Prodajali so debele: I. vrste po 460—500 K, II. vrste po 400—455 K, III. vrste po 300—395 K, mesnati: I. vrste po 370—410 K, II. vrste po 320—368 K, III. vrste po 280—316 K za 100 kg žive vage.

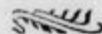
V zadnjem času se sliši, da so Romuni vendar prodali žito Angležem, in sicer 80.000 vagonov za okroglo vsoto 10 milijonov šterlingov (280 milijonov kron). Pogodbo je podpisal 17. januarja po romunskem ministrskem predsedniku načelnik žitnoprometnega zavoda in angleški zastopnik. Žito se bo oddalo 17. aprila t. l. Morebiti menijo Angleži, da bo takrat mir že sklenjen, ker drugače ne bodo mogli do žita.

Od dež. odbora smo prejeli v ponatis naslednje:

Važen nasvet! Vsak dan prihajajo nove naredbe, ki se tičejo važnih vprašanj vojaške dolžnosti, prometa z raznimi pridelki in izdelki ter njih maksimalnih cen. Za te naredbe mora vsakdo vedeti, če naj se z njimi okoristi, oziroma če naj ne pride v neprilike ali celo v kazen. Te naredbe se sicer v vseh listih redno objavljajo, a vsi ljudje listov ne čitajo in vrhutega se iz tednikov ali polmesečnikov za naredbe prepozno izve, zato je najvažnejša razglasitev v dnevnikih. Priporočamo vsem župnim uradom, županstvom, kmetijskim podružnicam in zadrugam, da vse take naredbe, ki so važne za ljudi, ob sedanjem vojnem času izstrižejo iz listov ter jih po vaseh na takih krajih in na tak način prilepijo, da jih more vsakdo brati.

Ajdove in druge pleve ter seneni drobir bo nakupoval deželni odbor za izdelovanje močnih krmil, če mu bo mogoče v bližnji bodočnosti izvršiti svo-

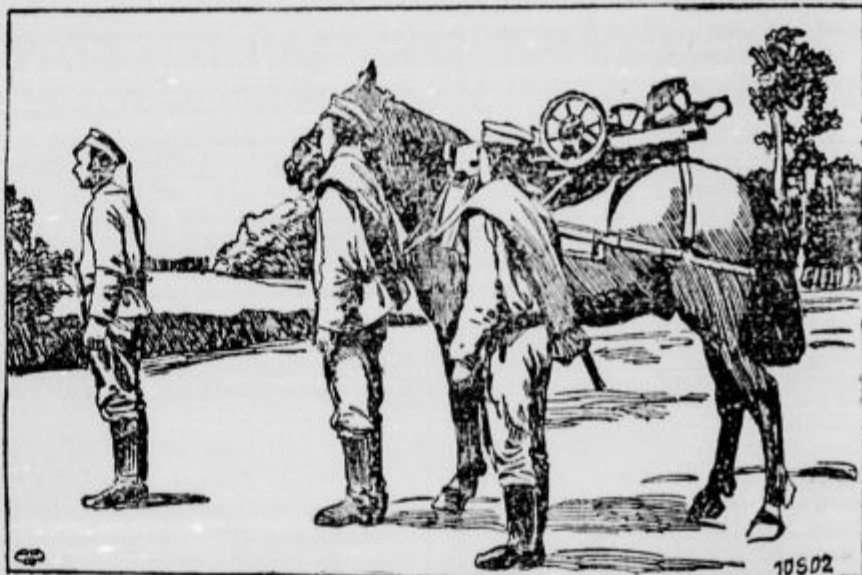
bi jo sicer kmetovalci dali v mlin, morajo oddati Zavodu za promet z žitom, ki jim bo dal v zameno takoj ozimno pšenico in rž. Kmetovalci, ki bodo tako zamenjali žita, ne bodo nič na škodi, ker jim bo zavod doplačal pri 100 kg. K 1.— za čiščenje. Tudi bodo kmetovalci dobili iz ozimne rži več moke, kot bi jo iz jare, ker je ozimna rž težja. Drugače ne bodo imeli kmetovalci za zameno nič stroškov, ker bodo vse preskrbeli komisijonarji našega zavoda.

Za naše gospodinje.

Kašče, ki so okužene od žitnega molja, izprazni in napolni za nekaj dni s svežim senom. Tudi žvepljanje pomaga.

Dobro domače milo. Nastavi si tri posode. V prvo meči vsak konček in okapek sveč, mila, loja in sploh maščobe, samo kokošje masti ne; v drugo meči vse, kar je mesnatega, tudi žile, kože, čreva od klo-

Oddelek ruskih vojakov s strojnici.

jo namero in ustanoviti tvornico za izdelovanje močnih krmil. Ponudbe, v katerih je navesti približno množino vsakovrstnih plev in senenega drobirja ter zahtevano ceno, je nemudoma poslati kranjskemu deželnemu odboru v Ljubljano. Oddano blago se bo lahko tudi zamenjalo za primerno množino močnih krmil.

Preskrba z jarim žitom. Zavod za promet z žitom ob času vojne (podružnica v Ljubljani) je doposlal uredništvu naslednjo notico: »Za spomladansko setev se bo potrebovalo še precej jarega žita za seme, zlasti pšenice in rži, da se obsejejo njive, ki so jeseni ostale neobsejane, in da se nanovo posejejo njive, kjer bi bila ozimna setev pozebla. Zato se pozivljajo vsi kmetovalci, ki imajo jaro pšenico in jaro rž, da naznanijo vsak pri svojem županstvu, koliko jim še preostaja, če ohranijo zase toliko, kolikor rabijo sami za seme. Vso ostalo jaro rž in pšenico, ki

bas itd. — Na poldruho kilo loja, polčetrto kilo kosti in poltretjo kilo mesovja vzemi štiri kile milnega kamna in tri litre vode. Sreži vse v velik kotel in kuhaj poldruho uro (toliko časa mora vreči). Nato prilij šest litrov mrzle vode in kuhaj dve uri. Nato precedi skozi sito v plitvo posodo. Ko se je strdilo, razreži milo in pusti, da se posuši. Pod strjenim milom ostane nekaj luga; vlij ga v posode za nabiranje, da se ne naredi smrad. Sploh je treba te posode večkrat opariti z vrelim lugom in umiti.

Nogavice so posebno poglavje v gospodinjstvu. Žal, da ni zdaj več tistih časov, ko se je mlada deklica hvalila, da ne nosi drugih nogavic, kakor svojega izdelka, ko je prinesla nevesta k hiši celo kopo nogavic, ki jih je sama napletla, in ko je našla gospodinjo vedno časa, da je pletla za svoje domače. Moderni čas je spravil pletenje ob kredit. Nekdaj je bilo pletenje v veliki časti. Pletli so tudi ovčarji na pašah, kar je bilo bolj pametno, kakor če Bogu

čas kradejo. Zdaj je pletenje še v časti pri Kastavcih in po Istri. Tam naplete mati sinu, predno se oženi, po petdeset in še več parov nogavic; dekle in žena imata doma in med potjo vedno pletenje v rokah. Pri nas, ki smo že bolj moderni, se pa sliši venomer: Pletenje nogavic se ne izplača, saj se dobe na stroj pletene zelo po ceni. Res dobiš oziroma si dobila v prodajalni pred vojsko za 30 do 50 vin. že lične nogavice. Ali koliko časa se pa nosi tako blago? Nekatere matere kupijo otrokom dober kup nogavice, ki jih sploh ne operejo. Puste, da jih nosijo, dokler se jih spodaj kaj drži, samo da je po kolenih celo. Potem jih zavržejo in druge kupijo. To ni skrbno gospodarstvo! »Nimam časa, da bi pletla,« pravi; »pavola pride bolj draga, kakor že kupim narejene.« Pa je star pregovor, da kupivno blago ne vrže denarja. Pri pletenju glej, da bo stopalo dovolj dolgo in široko, sicer se ne hodi dobro in se raztrže prehitro. Predolgo in preširoko pa tudi ne sme biti, sicer se delajo gube, ki tišče in se trgajo. Premalo je v navadi, da se pomeri nogavica. Pri načenanju jemlji za prvo vrsto dvojno nit; je dosti bolj trpežno. Pri peti in prstih privzemi še drugo tanjšo nit ali pa prešij peto in prste od znotraj z nitjo. Volnene nogavice so dosti bolj tople, če vpleteš v peto in prste lase, kar te varuje tudi ozeblin. — Še nekaj o beli nogavici. Lepo spletena, čista nogavica je res nekaj mikavnega. Bela nogavica je dosti bolj zdrava in snažna, kakor pisana ali črna. Dokler niso nosili črnih nogavic, se ni slišalo toliko o zastrupljenih nogah. Zdi se, da prihaja zopet v navado bela nogavica. Nekaj belih parov bi moral imeti vsak človek za slučaj boleznih na nogah. Kdor se poti v noge, stori najbolje, če nosi samo bele nogavice. Toda naj bo črna ali bela, najlepša je nogavica, ki je narejena doma.

Bolečine v mišicah puste mnogi ljudje do cela vnuemar, ker so mnenja, da bodo iste že same prešle. Bolečine pa se čez nekaj časa zopet povrnejo in sicer so vedno huje, čim bolj se jih zanemarja. V mišicah in celicah ostane pač vedno nekaj kali bolečin. Z vtiranjem in masiranjem bolečin mest s Fellerjevim boljšajočim fluidom iz rastlinskih esence zn. „Elza-fluid“ se pa kaj takega lahko zabrani. Po vtiranju ne izginejo samo bolečine, temveč začne tudi kri hitreje krožiti na dotičnih mestih. Kri prodre v najoddalnejše kotičke celic, uniči povzročevalce bolečin in zabrani tako zopetni nastop bolečin. — 12 steklenic tega sredstva pošlje lakarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska) za 6 kron poštne prosto. — Istočasno se pa lahko naroči tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarske kroglice zn. „Elz-kroglice“, izborna, tek vzbujajoče žlečeno zdravilo, 6 skatijle poštne prosto za 4 K 40 h. — Izborna je nadalje tudi neko sredstvo zoper kurja očesa, zelo znano pod imenom Fellerjev turistiški obliž zn. „Elza“, 1 korton 1 krono in dve kroni. (-ve-)

Tedenska pratika.

Petek, 4. februarja: Sv. Andrej Korzinski, škof († 1373). — Sv. Veronika, dev. — Sv. Ivana Val. († 1505).

Sobota, 5. februarja: Sv. Agata, devica in mučenica († 251).

Nedelja, 6. februarja, (5. po razglašenju Gospodovem): Sv. Doroteja, dev. in muč. († 304). — Bere se evangelij o sejavcu, ki je vsejal dobro seme na

njivo; sovražni človek je prišel in zasejal ljuljke med pšenico.

Ponedeljek, 7. februarja: Sv. Romuald, opat († 1027). — Sv. Rihard, spozn.

Torek, 8. februarja: Sv. Janez iz Matuha († 1213). — Sv. Juvencij, škof.

Sreda, 9. februarja: Sv. Ciril Aleksandrijski, škof. — Sv. Apolonija, dev. in muč. († 252).

Četrtek, 10. februarja: Sv. Šolastika, dev. († 543). — Sv. Viljem, puščavnik.

Vremensko pravilo za februar:

Ce se februar milo ravna,
se v marcu zjutraj slana pozna.

Luna: Prvi krajec — 10. februarja ob četrtno na polnoč.

Solnce vzhaja ob 7. uri 30 min. — zahaja ob 5. uri 3 min.

Po stoletni pratiki: Od 4. do 10. februarja vetrovito in mrklo; 14. sneg; 15. in 16. veter in dež; od 17. do 19. dež in pusto; od 20. dalje lepo.

Sv. Apolonija.

(† 249.)

Med svetimi devicami, ki so poveščane z vencem mučenštva, je med nami Slovenci v veliki veljavi sv. Apolonija. Naj podamo nekatere zanimivosti iz njenega življenja.

Ob njenem času je živel v Aleksandriji poganski čarovnik, ki je napovedoval, da bo zadela mesto velika nesreča, če ne potolažijo bogov in jim ne žrtvujejo kristjanov — kot največjih sovražnikov poganskih bogov. Slep, poganstvu vdano ljudstvo se je dalo zapeljati. Meščani so jeli stikati za kristjani, so jih pretepali, mučili in tudi morili. Med prijetimi je bila tudi Apolonija, znana po vsem mestu kot krepostna devica. Peljali so jo pred tempelj, da bi se udeležila poganske daritve. Toda junaška mladenka zakliče brez strahu: »Jezus Kristus je pravi Bog; njega moramo moliti!« — Prva kazen, ki jo je za to neustrašeno spoznavanje vere zadela, je bila v tem, da so ji s kamenjem izbili zobe, deloma jih pa izpulili. To mučenje je bilo strašno, toda Apolonija je vse prenesla z nenavadno močatostjo, tako da je neusmiljene pogane prav pošteno jezilo. Zaprete ji, da jo bodo živo sežgali, če ne zataji Kristusa. Z isto vztrajno odločnostjo, kot poprej, odgovori tudi sedaj: »Ali naj zatajim Njega, ki sem ga izvolila za ženina? Naj bodo kazni še tako hude, tisočkrat raje jih trpim, kakor pa da bi odpadla od Kristusa!«

Peljali so jo nato izvnm mesta, kjer je bila pripravljena grmada. Še enkrat so ji ponudili priliko, naj se reši: »Ali daruj bogovom, če ne, te vržemo v tem trenutku na ogenj.« — Kakor bi premišljevala, kaj storiti, se nekam zamislila vase; toda sklep je bil že davno storjen. Prosila je le Boga za milost stanovitnosti. V istem trenutku skoči na grmado, gnana od božje ljubezni.

Pokazala je poganom in vsemu svetu, kaj premore prava, popolna ljubezen do Boga.

Navzoči so strmeli. Mnogo jih je sprejelo vsled tega junaškega zgleda sveto vero Kristusovo.

Pripomnimo še, da je bila Apolonija plemenitega rodu in je vdano služila Bogu v devištvu od svoje mladosti do mučeniške smrti. Po smrti staršev je razdala večino svojega premoženja revežem in ubožcem. — Sv. Apolonijo častimo kot pomočnico ob zobnih bolečinah. — Naj nam bo sv. mučenica vzor v zgoraj opisanih čednostih — ter pomočnica v križih in bridkostih!

Spomini na srbsko ujetništvo.

Dne 15. decembra je došel v Ljubljano desetnik Anton Henigman, doma iz Prigorice pri Ribnici in pripovedoval sledeče:

Dne 7. decembra leta 1914 sem bil pri Kraljevu ranjen v roke in sem z drugimi vred odšel na obvezovališče. V času, ko so nas obvezovali, se je naša stotnija umaknila nazaj, in kraj so zasedli Srbi, mi pa smo postali njihovi ujetniki. Koj so mi vzeli uro in denar, 120 K, in na mojo prošnjo, naj mi puste vsaj 1 K, da bom imel za kruh, mi odgovori eden, da ima Srbija dovolj kruha, da ga bom dobil brez denarja; daije so mi ukazali sezuti čevlje in gamaše, Srb pa je snel svoje opanke, pa sva zamenjala brez vseh besedi, seveda v mojo škodo. Ko sem moral dati še dokolenske nogavice, si je lahko misliti, kakšen sem bil v naših kratkih hlačah, ki segajo le do kolen.

Ko so bili z vsemi gotovi, se napotimo naprej proti Kragujevcu; tam so nas spravili v bolnišnice. Ranjen sem bil le lahko v kazalec desne roke. Ker so mi pa zdravniki prevezali le vsakih deset dni, se je pričela rana gnojiti in prst so morali odrezati. V bolnišnici sem bil do 1. maja t. l., potem so me premaknili v Niš, iz Niša na železniško progo blizu bolgarske meje, kjer so delali sami avstrijski ujetniki; pri tem delu sem ostal do začetka bolgarske vojske. Hrana je bila zelo slaba, največ smo pojedli fižolove juhe; ker so dajali za našo stotnijo, ki je štela 500 mož, le 30 kilogramov fižola, sem bil zelo srečen, ako je bilo deset zrn v moji skodelici.

Neko temno noč je več Čehov pobegnilo proti bolgarski meji. Nekaterim se je posrečilo, da so prišli čez, deset so jih pa nazaj prignali. Sklicali so nas skupaj, da smo jih obkolili, potem pove podčastnik, kaj so zakrivil, in da dobi za kazni vsak 25 udarcev z žilovko, kar se je takoj zgodilo. Prvem ukaže, da se vleže na zemljo, izbere močnega Srba, ki prične z velikim zamahom deliti udarce. Ko jih je prejel 25, mu ukaže vstati in ga vpraša, katere narodnosti je; na odgovor, da je Čeh, pravi, daj mu još jedno, ker je Čeh, kar se je takoj zgodilo, in tako je bilo kaznovanih vseh deset. Potem reče nam: Sedaj vidite, kako so bili ti kaznovani; ako pa še kateri poskusi uteči, ne bo dobil z žilovko, ampak

kroglo. To je pomagalo, da ni nobeden več mislil na beg; udali smo se usodi in pridno delali, a pri vsakem udarcu na sveder sem se spomnil, da delam za naše sovražnike in bilo mi je hudo. Pisal sem veliko pisem domov, pa nisem dobil nobenega odgovora, in mi ni bilo znano, ali vedo doma, da sem še živ ali ne. Plačevali so nam po 20 novčičev na dan, in sicer boljšim, drugim po 15 novčičev. En dan sem delal za tobak, drugi dan za papirčke, v dveh dneh sem pa oboje spalil.

Življenje je šlo naprej, ne da bi vedeli, kaj se godi po ostalem svetu; le da je tudi Italija nam napovedala vojso, so mi povedali, kar je moja skrb za domače še povečalo. Neki dan pa so postali naši pazniki zelo nemirni, vedno so se tiho pogovarjali med seboj. Železnica bi bila v par dneh gotova, le še nekaj tračnic bi bilo treba položiti, pa nam ukažejo z delom prenehati in orodje skup znositi. Ko smo to storili, razdele orodje med nas po močeh; krepkejši ko je bil, težje breme je dobil. Tako smo odšli proti Nišu, kamor smo prišli v par dneh. Tam smo odložili orodje, se nekoliko odpočili, pa zopet naprej, a sedaj ne več sami; pridružili so se nam tudi naši ujeti častniki, ki so korakali po štirje v eni vrsti pred nami, in marsikateri je z žalostnim nasmehom pokimal proti naši vrsti, ker je spoznal svoje podložnike med nami. Tako je šlo naprej dan za dnevom, ne da bi vedeli, kam gremo; le to so nam povedali, da so jih napadli Bugari. Prve dni smo prehodili po 30 kilometrov na dan, potem pa vedno manj, nazadnje le po deset kilometrov; za nami pa vse polno žen z otroci in vozovi, in vedno so kričali na nas: ajdi, ajdi, Svaba, do tu in tu še idemo, tam hočejo nočiti in tam dobite hleba. Po več dneh smo prišli v Prizren, kjer smo se malo odpočili, potem pa zopet naprej. Bil sem bolj zadaj. Kar me pokliče narednik, ki je to, kar pri nas četovodja; prej me je večkrat kaj vprašal, ker sva se lahko razumela. Pravi mi: »Čuješ, ako hočeš, moreš uteci, v par dneh dojde vaša in bugarska vojska sem.« Hitro povem bolj znanim tovarišem in 12 mož nas skoči s ceste v grmovje, ne da bi bil stražar kaj branil, in čakamo, da so ostali odšli naprej. Nato se napolimo po grmovju proti Prizrenu nazaj, in kmalu smo čuli gromenje topov, ki je prihajalo vedno bliže. Ko pridemo do mesta, smo se stisnili v neki napol podrt hlev in lačni čakali, kaj bo. Gromenje je bilo vedno bliže, tretji dan smo že čuli strele pušk krog nas in videli srbsko vojsko, ki je zapuščala mesto. Kmalu nato na pride bolgarska patrulja 10 mož na konjih mimo nas, skrbno gledajoč na vse strani. Jaz, radoveden, malo pogledam pri vratih, že me zapazi poveljnik in mi migne, naj pridem bliže. Stopim predenj, vojaško pozdravim, nakar me z rezkim glasom vpraša: Srbin? Odkimam in rečem: Avstrijec. Prime dvignjeno sabljo v levico, desnico pa poda meni in mi jo krepko stisne; potem me vpraša, če je še kaj tovarišev notri. Rečem, da še 11, in ker me ne razume, mu pokažem na prstih. Veli mi, naj grem ponje. Potem so nas odpeljali v mesto, kjer je bilo že polno bolgarske vojske, in tam sem šele videl, da nismo sami, ker so nas spravili skupaj do

400, ki so bili skriti po raznih delih mesta. Postavili so nas skupaj, ujete Srbe skupaj, potem pa je bilo kakor pred 11 meseci pri Kraljevu izmenjavanje čevljev; vsak Srb, ki je imel naše čevlje, jih je moral sezuti in zamenjati z nami opanke. Med tem je pa igrala godba in bolgarski vojaki so nam klicali pozdrav. Bil sem tako vesel, da sem popolnoma pozabil, da gre že četrti dan, kar sem zadnjič jedel. Spomnili so nas sami na to in nas prav pošteno pogostili. To je bilo dne 27. novembra, če se ne motim; potem smo se odpeljali na 60 avtomobilih proti Belgradu; tam sem dobil potrebne listine, šel peš čez most, na ogrskih tleh pa na železnico, in 15. decembra sem došel v Ljubljano.

Kako sem vesel, da sem zopet enkrat v Avstriji! Srbskega ujetništva pa ne pozabim nikdar, intudi moje delo ni bilo popolnoma zastoj, ker železnica, ki smo jo bili zgradili, vseeno služi naši stvari; sedaj prav pridno vozijo po njej Bolgari. Zelo rad bi šel malo pogledat domov do staršev, žene in otrok, ako bo mogoče, ako ne, pa tudi dobro, samo da sem v Avstriji.

Na kateri strani je pravo in pravica.

Nedavno je romunski politik in minister Carp razknil namene, ki so gnali v vojsko nam sovražne države: Angleška je napovedala za vzrok vojne — brambo malih narodov. Videli smo, kako jih brani Resnica pa je, da je brambo onih držav prevzela zato, da se jih poslužuje. Francija imenuje samo sebe: branik civilizacije. Ta vojna pa v resnici razdira skupno civilizacijo. Rusija se bojuje v imenu pravoslavja in vseslovanstva. Pravi vzrok pa je — utrditev notranjega samodržtva. Za Francijo je pravi vzrok nova osvojitve izgubljenih pokrajin, za Anglijo pa strah pred nemško močjo, ki je čedalje bolj rastla zlasti na morju. Rusija pa hoče Carigrad, Dardanele, Črno morje in izliv Donave.

Pravilno je označil sedanjo vojsko neki učenjak tako-le: Za Avstrijo je spravna in obrambna vojska, za Nemčijo obrambna, za Francijo je maščevalna, za Rusijo labinitna, za Italijo osvojevalna, za Japonsko roparska, za Anglijo pa čisto navadna kramarska in gospodarska vojska. Zraven pa pride še skrivno delovanje framaonskih lož, ki jim je svetovni ogenj kar najbolj všeč in ki so to svetovno borbo pozdravile kot že davno zaželjeno priliko, da bi zadali papeštvu in sv. katoliški Cerkvi smrtni udarec. Zato pa lahko rečemo, da ima sedanja svetovna vojska tudi znak verske vojske.

Če to trezno premislimo, nam je takoj jasno, kje in na kateri strani je pravo in pravičnost. Položaj je tako modro premostril in presodil tudi pokojni papež Pij X., ki je gotovo v polni nepristranosti ter brez predsodkov zaklical: »Ta vojska je za Avstrijo pravična — kar moč pravična.« (Korr. bl. 1915, str. 789.) To spoznanje in neomajno prepričanje je rodilo tudi toliko vzvišenih dokazov junaštva v naši armadi,

da se svet vsesplošno čudi. Kjer je pravo in pravičnost, tam je tudi božja pomoč, ki bomo z njo končno zmagali.

Fellerjeve tok vabujajo, lagodno odvajajo rabniarske kroglice z znamko

„Iza-kroglice“

doneso olajšanje

6 škatel je poštnine prosto. Ki let. okrajur E. V. Feller Stubica, Elzstrg 16 (Illy). Čez 100.000 zabv. pisem

To in ono.

Bakreni rudniki. Bolgarske čete so zasedle tudi najbogatejši srbski bakreni rudnik v okolici Zajčarja. V tem rudniku se je pridelalo leta 1912. 7000 ton bakrene rude. Manjši zakladi bakra se nahajajo v Srbiji blizu Šabca in Majdanpeka. Bolgari imajo velik bakreni rudnik (letni pridelek 4000 do 5000 ton) v Plakalnici. Oddan je pa bil v najemu neki carigrajski družbi — ruskih podanikov. Na Balkanu se pa nahaja sploh veliko starega bakra, ker ljudstvo povečini rabi bakreno posodo. — Turčija ima velik rudokop v kraju Arghana v Mali Aziji (letni pridelek 2400 ton). Težava je v tem, ker je daleč od prometnih sredstev in morajo vse blago na kamelah pretovoriti do obrežja. Manjši rudniki so tudi v Aleksandri in drugod po Mali Aziji.

Dobro zdravilo. Gozdar pride k zdravniku in pravi: »Gospod zdravnik, tisto zdravilo, ki ste mi ga bili zapisali lesen, je bilo izborno; rad bi ga dobil še enkrat.« — Zdravnik: »Kaj ne, je hitro pomagalo?« — Gozdar: »Hitro in dobro! Po nobeni stvari se mi lovska puška noče več tako svetiti, kakor po tem mazilu.«

Ljubezniva družina. Odvetnik zagovarja mladega tatu in pravi: »Prosim, naj se vpošteva, da se pri tem mladenci pogreša očetova vzgoja; kajti on še nikdar ni videl svojega očeta. Ravno ko je bil rojen, je moral njegov oče v kaznilnico in sicer za 16 let.« — Sodnik: »Ali obtoženec ima že 19 let, kako da bi ne bil videl nikdar svojega očeta?« — Zagovornik: »Je pa tako. Ko je prišel oče iz kaznilnice, je bil sin že v kaznilnici.«

Ne pomaga. Berač: »Ljubi gospod, dajte mi kaj vbogajme. Strašno sem lačen.« — Gospod: »Mladi ste in zdravi, zakaj ne delate?« — Berač: »Oh, ljubi gospod, to nič ne pomaga; sem že poskusil z delom. Pa bolj ko sem delal, bolj sem bil lačen.«

Po svoje je sklepal. Dva infanterista se pomenjkujeta na straži. »Veš kaj,« pravi eden, »meni se zdi, da bo kmalu mir.« — »Kdo ti je povedal?« ga vpraša drugi. — »Poslušaj! Prejšnji teden nas je narednik venomer hvalil, kako smo vrli junaki; včeraj mi je pa rekel, da sem največje tele, kar jih je na svetu. Gotovo bo mo kmalu zopet na vojaškem dvorišču.«

Neprijetna zmeta. V strelskem jarku čepi ves potrtni neki črnovojnik — Elzačan. Bil je drugače vesel, šegav in dobre volje. Poleg njege kup ročnih granat. — Ko ga vprašajo, zakaj je tako čmeren in pust, pravi: »Kaj bi ne bil! Od doma sem dobil zavoj s prekajenim mesom. V naglici pride ukaz »alarm«, pa pograbi namesto granate — zavoj in ga zalučam v sovražno stran.« — Kdo bi ne bil žalosten!

Dober svetovalec pri vseh služajih nakupa je bogato ilustrirani veliki cenik tvrdke Jan Konrad, c. in kr. dvor založnik, Brúx št. 781 (Češko). Cenik vsebuje bogato izbero žepnih, stenskih ur in ur budilk, glasbil, optičnih predmetov, brivskih potrebščin itd. Nikdo naj tedaj ne zamudi, v slučaju potrebe zahtevati potom navadno dopisnice ta cenik, ki ga imenovana tvrdka vsakemu pošlje docela zastonj in prosto poštine. (Več glej v oglasu v današnji številki.)

Išče se Katarina Štolfa iz Gorice — Via Scuola 6. Kdor bi vedel, kje se nabaja, se vljudno prosi, da bi naznanil Martinu Znidaršič — Ljubljana, Studentovska ulica 13.

Zdravstvo.

Odkod okuženje? Kužne bolezni med ljudmi in med živino se oglašajo večkrat nenadoma. Človek prebrska cunjce, ki so ležale že več let v podstrešju, pa dobi koze; žival je travo, ki raste iz zakopavine poginule živine, in dobi bolezen. P. edrobne glivice, bacili, žive potuhnjenec leta in leta; čas jim ne vzame njih kvačiljive sile. Pred nekaj leti sta dobili dve delavki v ljubljanski predilnici kože, ko ni bilo nikjer slučajja koz. Dve osebi, ki sta šli preko kraja, kamor so vozili smeti iz predilnice, sta

dobili tudi koze. Dognalo se je, da so prišle koze z bombažem v predilnico; da ni zastavila zdravstvena oblast vse svoje moči, bi se bile koze lahko razpasle, kakor so se včasih, ko so bile kar navadna bolezen. Kar je vojska, se sliši tu in tam o kozah. Po ujetnikih so prišle v ujetniške tabore in od tam v posameznih slučajih med ljudi. Zdi se, da jih raznesejo tudi pisma, kakor svoj čas kugo. Zdravstvena oblast, ki deluje neumorno in hvalevredno, je ukrenila vse potrebno. Razkužujejo se pisma, obleke, poštno pošiljatve, sploh vse, kar je bilo v bližini kužne bolezni; vojaki, ujetniki in potniki, ki prihajajo iz okuženih krajev, se ustavijo in pregledujejo, opazujejo. Vendar ni mogoče popolnoma ustaviti skritih potov bolezni; sami moramo paziti nase in na živino, sami se moramo ravnati po predpisih. Zato nam ni treba hoditi brez potrebe v okužene kraje, ne siliti v okužene hiše, da ne nesemo bolezni drugim, če je že ne dobimo sami. — Imejmo oči odprte. Ne pozabimo, da prenese tudi žival bolezen na človeka in človek na žival. Človek, ki je stregel kužnim bolnikom, je molzel kravo, ne da bi si bil razkužil roke. Odjemalci mleka so oboleli na isti bolezni. Preiskali so kravo, bila je zdrava, vprašanja so vendar dognala vzrok. Pred par leti so gnali v Ljubljani dva vola iz kolodvora v klavnico ali kam že. Zdravnik je spoznal, da sta vola bolna na parkljih, razkužili so takoj ulice koder sta hodila in vagon v katerem sta prišla. Vendar je bilo vsled tega še par drugih slučajev. Cunjcar je pripeljal cunjce v neko vas; krava je pogoltnila umazano cunjco, poginila in obolela je vsa živina tiste vasi.

Jetika je jako razširjena med živino. Zakaj? Prvič ima jetična krava jetično tele; drugič marsikje ni zmislila in razuma, da bi se bolezen zabranila. In vendar se brani lažje, nego zdravi. Ali! Bolna in zdrava živina se nahaja v istem hlevu, na isti paši, človek pije mleko bolne krave, pa si nakoplje bolezen. Pes je jako podvržen jetiki. Naleze jo lahko od človeka, raznaša jo lahko med živino. Premalo se premisli, da prenašata bolezen dostikrat uprav pes in mačka, ki oblažita in prebrskata vsak kot in nesnago, obližeta lonce na ognjišču in se smukata okoli otrok. — Poglejmo mačko! Znano je, da je prinesla podgana šestokrat kugo preko morja; mačka poišče in oblaži vsa tajna pota podgan, obliže potem mleko in sili v naročje otrokom. Od pljunkov jetičnega človeka oboli pes in

oboli kurjad. In kdor je meso tiste kuretične? — Tri metre globoko so zakopali jetične krave. Čez dve leti so jih izkopali in cepili živali. Dobile so jetiko. Ljudstvo misli splošno, da zemlja razkužuje. V 24. urah, pravijo, izvleče vsak strup bolezni iz reči, ki se zakoplje vanjo, na primer obleko jetičnega, samo rokav mora vun moleti, da gre po njem bolezen vun. Toda to je pogubna zmeta. Posestniku je poginilo par ovac od vraničnega prisada. Velel jih je pokopati daleč ob koncu neke njive. In ravno tam je zrastle jako bujna detelja. Težakova žena gre mimo, se polakomni in nese reva tisto deteljo svojima kozama, ki sta poginili za vraničnim prisadom. Dobro bi bilo, da bi se kraj, kjer je zakopana od kužne bolezni poginula živina, po možnosti zaznamoval, da bi bili ljudje obvarovani škode. Ko bi peljal vsakdo, kakor veleva postava in pamet, mrhovino h konjedercu, ki pokopuje te stvari na posebnem prostoru, potem bi se ne mogli zgoditi taki slučaji.

Vprašanja in odgovori.

J. Drole — Nemčija: Prošnjo naslovite na komisijo onega glavarstva, kamor spadate; menda v Kamnik. Deželne komisije za ta namen — ni nobene. Dokazite, da so Vam sinovi bili res v nujno pomoč. — Kar se tiče govoric med nemškimi vojaki glede Avstrijcev, je pa stvar taka-le: Prvič teh stvari ne smemo objaviti; drugič je pa treba imeti pred očmi pregovor: »Vsak berač svojo malho hvali.«

F. K. — Dolenja vas pri Črnomlju. Na taka vprašanja ni lahko odgovoriti. Najbolj enostavno bi bilo, če bi mogli reči kar »da«, ali pa »ne«. — Toda... V določilih o dajatvah za vojsko je marsikaka olajšava, ki se pa prezre, ko pride zahteva: »Toliko potrebujemo, toliko morate imeti!« Zopet stara pesem: Vojska je vojska.

M. B. — Novo mesto: O tem vprašanju so se nedavno pač posvetovali na Dunaju; toda ta posvet ni bila uradna ali vladna zadeva. Umevno, (če bi do tega prišlo, pa ni verjetno), da bi se ženske porabile v vojnem službovanju zgolj za dela, ki spadajo v žensko področje ali pa za pisarniške posle.«

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vaduštljivi, katerim Sirolin znatno ohranja naduno.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspedom na splošni počutek.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 26. jan.: 33, 5, 84, 74, 64.
Dunaj, 29. jan.: 49, 31, 78, 19, 56.

SKRIVALNICA.

Kje je mitničar?

Nadomestek za

riž

Tarhonya iz zajamčeno najfinejše moke št. 0 po K 2-36 za kilogram. Pri večjem naročilu primerno ceneje. Ponuja Jan Jenull v Leobnu. Kuhinjski recepti zastoj. 247

Najden denar

2570

pomenja naše najnovejše poročilo o srečkah, vsebujejoče srečkovno skupino štev. 5 na 50 mesečnih obrokov po samo 3 krone z glavnimi dobitki

180.000 kron.

Poročilo se pošilja brezplačno.

Srečkovno zastopsivo 12, Ljubljana.

Nadomestek za

meso

prima tirolske kmetijske klobase v kosih po K 4-80 prima brunšviške po K 4-60 za kilogram, pri večjem odjemu primerno ceneje, ponuja Jan Jenull v Leobnu. Razpošilja se vsak dan. Posebno priporočljivo za gostilničarje kot topla in mrzla jed. 246

Najboljše in najcenejše

81

posteljino perje se dobi

pri več kot 50 let priznano najboljšem izvoru

D. SCHNURMACHER, Taus, št. 246 (Češko)

Cene po kakovosti

5 kg od K-10 — naprej

velike postelje K 16 —

Onda se tudi večja količina posteljine prevleke, inleta, odej itd. po nizki ceni. — Plašite še danes! Cenik in vzorec zastoj ter poštnine prosto.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Od 1. februarja okroglo 10%

večja cena vsled velikega podražanja stroškov za vse maščobne snovi, stekla, zavijalnih predmetov itd. Nove nadrobne cene so po vseh lekarnah in drožerijah Avstro-Ogrske sledeče:

Lysoform v izvornih steklenkah (zeleno steklo)				
po 100 g	250 g	500 g	1000 g	
K 1.—	2.—	3.50	5.50	

Lysoformovo milo v eleg. kartonih kos . . . **K 1.60**

Lysoform s poprovo meto ustra voda steklen. **K 1.60**

Kupujte Lysoformove izdelke samo v izvorni opremi, z znano varstveno znamko.

Dr. Keleti & Muranyi, kemične tovarne, izdelovalnica Lysoforma, Ujpest,

Denarja ni

Čragnja je vedno večja, za-
stuzek pa majhen. Ako ho-
čete malim trudom doma v
svojem kraju gotovo 10 K
na dan zaslužiti, pošljite
za pojasnilo v pisnu znamo
za 10 vin. in svoj natan-
čen naslov na:

JOSIP BHTIČ

Ilirska Bistrica 50, Kranjsko.

Opravilo je pripravno za
moške in ženske.

**Kupujte v Katoliški
Bukvarni!**

**Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -**

izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je je slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „IKO“ najbolji zanesljiva ura.

Lastna znamka „IKO“ najbolji zanesljiva ura.

- St. 600 Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti . . . . . K 8-40
" 410 Nikel.-anker-Roskopf ura " 4-10
" 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče 5-90
" 719 Srebrna rem. ura 7-80
" 720 Srebrna cilind. rem. ura 9-70
" 1450 Bela kovinasta verižica 2-80
" nikelnasta 1-
" 916 Srebrna verižica 3-20
" 89 Double zlata verižica 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavrtnice verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami

kateroga zahtevajte zastoj in poštnine prostega.

Raz o lija se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zame-njam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švici

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Izdelovanje in naj-
večja zaloga

kilnih pasov
(bruh-bandov)

Trobojni pas od K 5, 7, 8 do 20; kilni pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi na obe strani podvojena čena, pasovi za otroke od K 1-60, do 4. — Zaloga blaga iz gemija za babice in bol-nice, namizna nogavice in blazine. Umetna noge, roke itd. Za gosp. zdrav-nike zalo na vsakovrstnih instrumentov.

Za obilna naročila se priporoča

K. PIOTROWSKI, Ljubljana
33 Sv. Petra cesta (Levčeva hiša) št. 33.

Pa konkurenčnih cenah. Vyrnanjem ne pošiljaj se priljubljen znak

Vojne ure na zapestnico

iz nikla ali jekla K 10' — 12' — 14' —, z radijevo svetilno ploščo K 14' — 16' — 18' —, z la kolesjem K 22' — 24' — 30' —, z radijevo svetilno ploščo K 28' — 30' — 32' —, s precizijakim kolesjem K 44' —, srebrna ura zapestnico K 18' — 20' — 22' — zlata ura na zapestnico K 70' — 80' — 100' —
 3letno jamstvo. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja se po povzetju; na bojno polje proti vposlatvi zneska in 30 v za poštino.
Prva tovarna ur JAN KONRAD,
 o. kr. dvorni založnik, Brüz št. 781 (Češko).
 Glavni cenik zaslonj in poštino prosto.

Pri zgradbi nove okrajne ceste Lesično—Prevorje—Sv. Urban sprejme stavbeno vodstvo **preddelavcev** in izvežbanih cestnih delavcev. — Ponudbe naj se pošljejo okrajnemu odboru v Kozem.

Bukovo¹²⁰ oglje

lepo, suho, kolikor mogoče brez prahu, kdor ga ima za prodaj, naj ga ponudi z navedbo cene, množine in časa oddaje tyroki **I. WOSTNER** klepčstvo in inštalacija vodovoda, Nov. Vodmat 6, p. Moste pri Ljubljani, nadalje do 1. febr. 1915.

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“
 Prednosti: krogličen tek, biserni ubod (Peristich), Pouk o vzezu in krpanju brezplačno v hiši.
 Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Peteine
 Ljubljana
 blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
 1916 Letna garancija. 1916

Ne pustite otrok samih, da se požari omeljijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
 Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe. 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orožje, stroje, živino, zvonove in enako. 3. vse poljske pridatke, žita in krmo. 4. zvonove proti prelomu. 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vankovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nišienavstrisko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico
 Varnostni zakaž in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.35*17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147*17.
 Tedaj, čimveče varovanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasteel zakaž.
 Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenikstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh tarah nastavljeni poverjeniki.
 Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne pustite otrok samih, da se požari omeljijo!

Šriporočamo

*kolinsko kavino primes
 v korist obmejnim Slovincem!*

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritrilje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

